

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Over de bepaling van de levensduur bij de begroting der vergoeding wegens onrechtmatige daad

Het Hof van Beroep te Gent, 1e en 2e Kamers verenigd, heeft onlangs stelling genomen nopens de vraag of het overlijden van de aanspraakgerechtigde tijdens het geding de begroting der schadevergoeding moet beïnvloeden.

Het ging om het volgende geval. De weduwe Peters had, ten gevolge van een verkeersongeval, een bestendige werkonbekwaamheid van 70 % opgelopen. Hangende het door haar ingeleid proces was ze ten gevolge van een andere kwaal overleden, en het proces werd door haar erfgenamen voortgezet.

De vraag stelde zich of, ter berekening van de vergoeding wegens bestendige werkonbekwaamheid, rekening diende gehouden met haar *vermoedelijke levensduur* op het ogenblik van het ongeval of van de consolidatie der opgelopen letsels, ofwel met haar *werkelijke levensduur*, zoals die door haar overlijden was komen vast te staan.

Het is deze laatste oplossing die door het Hof verkozen werd, op grond van overwegingen die we hieronder aanhalen :

« Overwegende dat ten onrechte de consoorten Peters » de vergoeding voor de materiële schade uit hoofde » van de bestendige werkonbekwaamheid van het » slachtoffer willen zien berekenen op grondslag van » haar vermoedelijke verdere levensduur, onder voor- » wendsel dat zij zulke inschuld in de nalatenschap » hunner rechtsvoorgangster gevonden hebben;

» dat het recht op vergoeding wegens werkonbe- » kwaamheid dat in hoofde van het slachtoffer van » een ongeval bestaat, — en op de erven overgaat — » immers uiteraard door de winstgevende levensduur » van het slachtoffer beperkt is;

» Overwegende dat men weliswaar, om die schade » gedurende het leven van het slachtoffer vast te stel- » len, noodzakelijk zijn toevlucht moet nemen tot kans- » rekeningen, maar dat, waar de levensduur van het » slachtoffer door haar overlijden op 9 Mei 1944 is » komen *vast te staan*, er geen grond meer is tot » *raming* van die levensduur aan de hand van sterfte- » tafels »; (1)

Het valt niet te betwijfelen dat deze beslissing logisch voortvloeit uit het beginsel, thans vrij algemeen door de rechtspraak aanvaard (2), dat de schadevergoeding wegens onrechtmatige daad, *op de dag van*

de definitieve rechterlijke uitspraak begroot moet worden.

En nochtans is, aangaande het punt dat door het Gentse Hof behandeld werd, de rechtspraak verre van eenparig. De discussie van deze rechtspraak zal ons leiden tot belangrijke gevolgtrekkingen, die ver buiten het besproken onderwerp reiken en feitelijk in alle zaken waar een bestendige werkonbekwaamheid werd opgelopen, toepassing vinden.

* * *

Een parenthese vooreerst over de rechtspraak van het Hof van Cassatie. Er mag, aldus ons hoogste Hof, in de begroting der wegens een onrechtmatige daad verschuldigde vergoeding geen rekening gehouden worden met « latere gebeurtenissen die aan de schuld of aan de schade vreemd zijn ». Deze formule laat ongelukkig in het duister wat door « vreemd aan de schade » dient verstaan te worden. In het besproken geval bestaat de schade in het onderstaan van bepaalde, stoffelijke en zedelijke, nadelige toestanden gedurende het verdere leven van de aanspraakgerechtigde. Het overlijden van deze laatste kan aan de schade niet vreemd zijn, vermits het een einde stelt aan de essentiële grondslag ervan : het leven van de rechthebbende (3). Het aangehaald arrest is derhalve o.i. gelijkvormig aan de rechtspraak van ons hoogste Hof.

Er weze terloops opgemerkt dat in andere gevallen de kwestie of een latere gebeurtenis al of niet aan de schade vreemd is, veel kieser is. We denken o.m. aan het geval van de weduwe, die vergoeding vordert wegens het verlies van haar man, en die tijdens het geding hertrouwt. In dit laatste geval heeft het Hof van Beroep te Gent meer dan eens beslist (4) dat de bewuste gebeurtenis vreemd aan de schade was, en dus voor de begroting der schade niet, of minstens niet rechtstreeks, in aanmerking kwam.

Tussen deze laatste en de boven geciteerde rechtspraak is er, naar onze mening, geen tegenstrijdigheid. Het komt immers meer voor dat een slachtoffer, hetzij ten gevolge van eigen buitengewone krachtingspanning, hetzij ten gevolge van vrijgevigheid van derden, hetzij ten gevolge van een gelukkig toeval (en heeft het hertrouwen der weduwe niet iets mee van dit alles ?)

zijn inkomen, niettegenstaande de schadelijke inwerking van het ongeval, behoudt. In al deze gevallen wordt de schade verminderd of te niet gedaan door een werking die *van buiten uit* de schade beïnvloedt en geheel of gedeeltelijk *compenseert*. Bij het overlijden van het slachtoffer integendeel houdt de schade op, niet door werking van een gebeurtenis die de schade compenseert, maar door het verdwijnen van de schadelijgende persoon zelf, aan wier overleven de schade wezenlijk en onafscheidbaar gebonden is.

* * *

Laat ons nu overgaan tot de rechtspraak der Hoven en Rechtbanken die, betreffende de invloed van het overlijden van de aanspraakgerechtigde, er een andere stelling op nahoudt dan het Hof te Gent.

Hoe is deze rechtspraak gemotiveerd?

« Attendu que le décès de la bénéficiaire des indemnités ne peut être une source de profits pour l'auteur responsable de l'accident. » Aldus het Hof van Beroep te Luik (5).

« Attendu qu'il serait injuste de faire bénéficier le prévenu de la cessation anticipée des prestations d'aliments dues par le cujus (slachtoffer van een dodelijk ongeval) à son épouse (overleden in de loop van het geding). » Aldus het Hof van Beroep te Brussel (6).

Deze argumenten, al klinken ze niet zeer juridisch, zijn niet te misprijzen. De kans van profijt voor de schuldenaar, spruitend uit de kansen van vroegtijdig overlijden van de aanspraakgerechtigde, zijn immers aanzienlijk.

Laat ons veronderstellen dat, met te procederen, de betrokken schuldenaar drie jaar tijd wint. In deze drie jaar heeft een mannelijk slachtoffer van 40 jaar volgens de jongste sterftetafels 1,7 % kansen te overlijden (7). Deze kansen klimmen tot 3,6 % voor een slachtoffer van 50 jaar, en tot 7,2 % voor een slachtoffer van 60 jaar. Indien de regeling zes jaar vertraagd wordt (wat helaas geen zeldzaamheid is) dan klimmen deze cijfers tot 3,6, 7,8 en 16,7 % voor slachtoffers van 40, 50 en 60 jaar.

Deze cijfers geven een gedacht van het belang van de premie die door de besproken jurisprudentie aan de slechte betaler geboden wordt. Is het speculeren op de mogelijke dood van het slachtoffer niet een der oorzaken waarom minder goed befaamde verzekeringsmaatschappij zich zo processief tegenover de aanspraakgerechtigden aanstellen? Hebben we daar de vinger niet gelegd op een der oorzaken van de vermenigvuldiging van processen waarmede onze rechtbanken heden overstelpt worden? Deze vraag durven we niet beantwoorden. Doch zeker in elk geval is het dat het een ongezone rechtspraak is, die aan de schuldenaar de kans biedt een belangrijk deel van zijn schuld door de enkele duur van het proces te zien wegtoveren.

Bestaat er voor deze moeilijkheid een oplossing? Ja. De oplossing ligt zelfs voor de hand. Ze bestaat in de terugkeer naar de logica op een punt dat, om een reden van gemak, verkeerd door de balie en de rechtspraak opgevat wordt.

De gewoonte is bij ons ingetreden de vermoedelijke levensduur op de datum van de consolidatie der letsels te berekenen. Daar zit het verkeerde. Vermits de vergoeding op de datum van de definitieve uitspraak begroot moet worden, is het ook op de dag van de definitieve uitspraak dat de vermoedelijke levensduur te berekenen is. Een andere berekening geeft aan de

aanspraakgerechtigde de volle vergoeding niet, waarop hij recht heeft. Merk op dat het verschil vrij groot kan zijn. Laat ons weer veronderstellen dat een proces drie jaar duurt. Op de eerste dag van deze termijn heeft een mannelijk rechtehebbende van 40 jaar een vermoedelijke levensduur van 28,5 jaar. Indien nu de aanspraakgerechtigde op basis van deze laatste levensduur vergoed wordt, zal hij vergoeding genieten voor 3 + 28,5 jaar, dus ½ jaar meer dan indien de levensduur berekend wordt op de datum van de inleidende dagvaarding, meer nog indien ze berekend wordt op de datum van de consolidatie der letsels en deze de dagvaarding is voorafgegaan. Aldus worden de kansen van profijt voor de schuldenaar, spruitend uit een mogelijk vroegtijdig overlijden van de aanspraakgerechtigde, mathematisch gecompenseerd door de verhoging der vergoeding, spruitend uit de latere datum waarop, in geval van voortleven van de aanspraakgerechtigde, de vermoedelijke levensduur berekend wordt. Mocht deze wijze van berekening door de rechtspraak toegepast worden, dan zou meteen het argument vervallen waarop de Hoven van Brussel en Luik zich, in de hoger aangehaalde arresten, gesteund hebben.

Dat gezegde wijze van berekening de enig juiste is, wordt door de rechtsleer aangenomen (8). Een arrest van het Hof van Beroep te Brussel (7 Juni 1951, R.G.A.P. 1951, n° 4863) duidt zeer klaar de principes aan. Doch vrij algemeen is de rechtspraak gehecht aan de oude slenter, met het gevolg dat de slachtoffers hun volle recht niet bekomen, dat aan de kwade trouw der slechte betalers een premie wordt aangeboden en dat de voortwoeking van processen en het bezigen van verdragingsmiddelen in de hand wordt gewerkt.

We menen dus de wens van een kentering in de rechtspraak te mogen uitdrukken. Hiertoe is echter de medewerking van de balie moeilijk te missen. De advocaten hebben de slechte gewoonte de gekapitaliseerde vergoeding, waarop hun cliënten aanspraak maken, eens voor goed in de dagvaarding op te geven. Indien ze aan de rechtbank vroegen de vergoedingen te verhogen naarmate het proces langer duurt, zou deze zienswijze ongetwijfeld door de rechtspraak aangenomen worden. Niets belet dat ze gemakkelijks halve en overeenkomstig de ingewortelde gewoonte, de vergoedingen met inachtneming van de vermoedelijke levensduur op de datum van de consolidatie der letsels zouden berekenen, maar dan dienen ze aan te stippen dat deze schatting slechts voorlopig is en moeten ze uitdrukkelijk aan de rechtbank vragen *de gevorderde sommen te verhogen met inachtneming van de vermoedelijke levensduur op de datum der definitieve uitspraak*.

Indien dergelijke vraag niet in de inleidende dagvaarding geformuleerd werd, kan dit nog in besluiten gedaan worden, maar tot vermindering van ijdele discussies is het natuurlijk beter ze in de dagvaarding zelf te stellen.

Werd deze vraag door de eisende partij niet gesteld, is dit voor de rechter geen reden om de juiste methode van berekening niet toe te passen. Als de rechter maar binnen de perken van het gevorderd kapitaal blijft, statueert hij niet ultra petita met de gevraagde vergoeding volgens eigen methode te becijferen.

Et. VEROUGSTRAETE,
Raadsheer

in het Hof van Beroep te Gent.

(1) Gent, 13 Juli 1934, Stad Aarschot t/ Consoorten Peters, onuitgegeven. — In dezelfde zin Gent, 14 November 1949, met advies van Advocaat-generaal Delahaye, R.W.

1949-50, 645; Brussel, 25 April 1945, R.G.A.R. 1947, 4093; Brussel, 30 April 1938, R.G.A.R. 1938, 2772.

(2) Voor de aanduiding van deze rechtspraak verwijs ik naar de studies van Piret Rev. crit. 1948, bl. 126, en Rev. de droit pénal 1949-50, bl. 544. — Verbr. 8 Mei 1952, Pas. 1952, I, 571, met het advies van Procureur-Generaal Hayoit de Termicourt. — Voor de Franse rechtspraak, zie nota Savatier onder Cass. 6 juin 1946, Dalloz 1947, p. 235.

(3) We moeten nochtans de theorie aanstippen van J. Fonteyne, volgens wie de schade in het verlies van een faculteit of bron van inkomen bestaat, zodat enkel de vooruitzichten, aan het verlies dezer faculteit verbonden, in aanmerking dienen te komen. Deze theorie heeft echter, hoe talentvol ze ook werd verdedigd, geen bijval in de rechtspraak gevonden. — Zie o.m. de nota van J. Fonteyne onder Verbr. 31 Jan. 1952, R.G.A.R. 1953, 5242. Zie ook R.P.D.B., v° Responsabilité, n. 1781.

(4) O.m. in een arrest van 13 Juli 1954 in zake Albers t/ Magnus. Hieronder de voornaamste overwegingen van dit arrest:

« Overwegende verder dat appellanten hun grieven vooral op het feit steunen dat geïntimeerde twee jaar na het overlijden van haar echtgenoot hertrouwd is, wat volgens hen voor gevolg zou hebben dat zij slechts gedurende twee jaar de stoffelijke en zedelijke schade voortspruitende uit het verlies van haar echtgenoot geleden zou hebben; » Overwegende dat bij de bepaling der schade, waarvoor vergoeding verschuldigd is, geen rekening mag gehouden worden met latere gebeurtenissen, vreemd aan de fout of aan de schade, welke de toestand van het slachtoffer

» komen verlichten of verzwaren (Verbr. 29 Sept. 1948; » Pas., 1948, 509; Verbr. 31 Maart 1952, Pas., 1952, 489); dat » het hertrouwen van geïntimeerde aan de foutieve daad » van appellanten en aan de door deze daad veroorzaakte » schade vreemd is (Verbr. 29 Sept. 1948, reeds aangehaald); » Overwegende nochtans dat de gunstige of ongunstige » vooruitzichten die op het ogenblik van het ongeval de » toestand van het slachtoffer kenschetsen, o.m. voor een » jonge weduwe haar kansen tot hertrouwen, een bestand- » deel van het schadegeval vormen, en dienvolgens voor de » begroting der schade wél in aanmerking dienen genomen; » Overwegende, wat de stoffelijke schade aangaat, dat uit » de berekening der toegekende vergoeding blijkt dat de » eerste rechter de bewuste kansen niet in aanmerking heeft » genomen; dat zijn beslissing dienaangaande dient verbeterd; » dat om voornoemde reden de vergoeding wegens stoffelijke » schade dient herleid tot het hierna ex aequo et bono » bepaald bedrag. »

(5) Luik 8 Febr. 1944, R.G.A.R. 1946, n° 3881. In dezelfde zin Luik 28 Jan. 1935, R.G.A.R. 1935, 1756.

(6) Brussel 6 April 1950, R.G.A.R. 1953, n° 5226. Hoger werd, van hetzelfde Hof, rechtspraak aangehaald in tegenovergestelde zin.

(7) De procenten zijn berekend volgens de tabellen der Belgische bevolking (mannen) 1946-1949. We hebben de sterftetabellen der mannen als basis genomen, omdat de mannen onder de slachtoffers van ongevallen de meerderheid zijn. Voor de vrouwen zijn de cijfers minder hoog.

(8) R.P.D.B., v° Responsabilité n° 1800 — J. Ronse: De begroting der schadeloosstelling, n° 22, bl. 33.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 12 Juli 1954.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadshoof-Verslaggever: M. Van Beirs.

Advocaat-Generaal: Mr Delpelchin.

Strafvordering. — Vismisdrijf. — Verjaring van de straffvordering.

Zonder overigens af te wijken van de wetsbepalingen omtrent de verjaring van de straffvordering bepaalt art. 27 van de Wet op de Riviervisserij van 19 Januari 1883 dat elke vordering wegens vismisdrijf verjaart door verloop van drie maanden, te rekenen van de dag, waarop het strafbare feit is gepleegd.

Krachtens art. 28 van de wet van 17 April 1878, houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, wordt, wanneer het strafbare feit verjaart door verloop van een termijn van minder dan zes maanden, die verjaring gestuit door daden van onderzoek of van vervolging, zelfs die welke zijn verricht na het verstrijken van de eerste termijn, ingaande op de dag van het feit, voor zoveel evenwel de verjaring niet reeds is verkregen d.w.z. op voorwaarde dat zij worden verricht binnen de bij de wet bepaalde termijn, te rekenen, hetzij van de dag van het strafbare feit, hetzij van de dag waarop geldig een daad is verricht, die de verjaring stuit, zonder dat echter de termijn van de herhaaldelijk gestuite verjaring verlengd mag worden boven een jaar, te rekenen van de dag, waarop het strafbare feit is gepleegd.

Procureur des Konings te Luik t/ Neufcour.

Gelet op het bestreden vonnis, de 23ste December 1953 gewezen door de correctionele rechtbank te Luik, uitspraak doende in hoger beroep;

Over het enig middel: schending van de artikelen 26 en 28 van de wet van 17 April 1878, de voorafgaande titel bevattende van het Wetboek van rechtspleging

in strafzaken, en van art. 27 van de wet van 19 Januari 1883 op de riviervisserij;

doordat het bestreden vonnis, na vastgesteld te hebben dat het aan de beklaagde ten laste gelegde feit een misdrijf ter zake van de riviervisserij uitmaakt, de publieke vordering door verjaring vervallen verklaart, om de reden dat, dit feit op 30 Juni 1953 zijnde gepleegd geweest, de laatste verjaringstuitende daad op 31 Augustus 1953 plaats had en dat meer dan drie maanden sindsdien zijn verstreken, zonder acht te slaan op het voorgeschrevene bij art. 28 van voormelde wet van 17 April 1878, luidens hetwelk, wanneer het misdrijf verjaart door verloop van een termijn van minder dan zes maanden, zoals ten deze, de verjaring gestuit wordt door daden van onderzoek of van vervolging, verricht binnen de termijn van verjaring, te rekenen van de dag waarop het misdrijf werd gepleegd of te rekenen van de dag waarop een daad, die de verjaring reeds heeft gestuit, werd verricht, zonder dat echter de termijn van de verjaring mag worden verlengd boven één jaar vanaf de dag van het plegen van het misdrijf, en dan wanneer de vorderingen door het Openbaar Ministerie ter zitting van 23 November 1953 voorgedragen, de verjaring hebben gestuit;

Overwegende dat het bestreden vonnis er op wijst dat « de aan beklaagde ten laste gelegde feiten een misdrijf ter zake van riviervisserij opleveren »;

Dat het beslist dat de publieke vordering vervallen is wegens verjaring om reden dat, aangezien de feiten op 30 Juni 1953 werden gepleegd en de laatste verjaringstuitende daad, verricht binnen de termijn van drie maanden, te rekenen vanaf die dag, op 31 Augustus 1953 plaats had, er meer dan drie maanden verlopen zijn sedert laatstvermelde datum;

Overwegende dat art. 27 van de wet van 19 Januari 1883 op de riviervisserij zonder verder te derogeren aan de wetsbepalingen welke de verjaring van de publieke vordering beheersen, bepaalt dat elke vordering wegens vismisdrijf verjaart « door verloop van drie maanden » te rekenen vanaf de dag waarop het misdrijf gepleegd wordt;

Overwegende dat, krachtens art. 28 van de wet van

17 April 1878, bevattende de voorafgaande titel van het Wetboek van rechtspleging in strafzaken, wanneer het misdrijf verjaart door verloop van een termijn van minder dan zes maanden, die verjaring gestuit wordt door de daden van onderzoek of van vervolging, zelfs die welke werden verricht na het verstrijken van de eerste termijn ingaande ten dage van het feit, voor zoveel evenwel de verjaring reeds niet is verkregen, dit wil zeggen op voorwaarde dat zij worden verricht binnen de bij de wet gestelde termijn, te rekenen, hetzij vanaf de dag van het misdrijf, hetzij vanaf de dag waarop een verjaringstuitende daad geldig werd verricht, zonder dat echter de termijn van de meermaals gestuite verjaring verlengd mag worden boven één jaar, te rekenen vanaf de dag waarop het misdrijf werd gepleegd;

Overwegende derhalve dat, door zich ertoe te beperken vast te stellen dat ten dage van het vonnis meer dan drie maanden verlopen waren sedert de laatste verjaringstuitende daad welke verricht werd binnen de vanaf de dag van het misdrijf te rekenen termijn van drie maanden, dan wanneer uit het vonnis en uit de rechtsplegingsakten, welke aan het Hof zijn voorgelegd, blijkt dat de verjaring van de publieke vordering is gestuit geweest tijdens de drie maanden welke een aanvang genomen hebben ten dage van de in het vonnis aangeduide verjaringstuitende daad en dat geen jaar sedert de dag van het misdrijf is verlopen, de rechter over de grond de publieke vordering niet wegens verjaring vervallen heeft kunnen verklaren dan met schending van de in het middel aangeduide wetsbepalingen;

Om deze redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis;

Gelast dat van onderhavig arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de correctionele rechtbank te Hoei, uitspraak doende in hoger beroep.

HOF VAN VERBREKING

Vacantiekamer. — 2 September 1954.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Belpaire.

Advocaat-generaal : M. Mahaux.

1. **Wisselcontrôle.** — De raad van het Belgisch-Luxemburgs Instituut vermag zijn ambtenaren te machtigen tot indiening van een klacht wegens overtreding van wisselvoorschriften. — Aanduiding van de te vervolgen personen in het verzoek van het Instituut om vervolging wegens overtreding van de wetsbepalingen op de wisselcontrôle.

2. **Gebruik der talen in gerechtszaken.** — Nietigheid gedekt krachtens art. 40 van de wet van 15 Juni 1935.

3. **Getuigenverhoor.** — Opneming van de « voornaamste » verklaringen van de getuigen in het zittingsblad.

1. *Art. 6 van het wetsbesluit op de wisselcontrôle van 6 October 1944, zoals het is gewijzigd bij art. 3 van het wetsbesluit van 4 Juni 1946, bepaalt dat de vervolging van de overtredingen van voormeld wetsbesluit, van de uitvoeringsbesluiten en van de door het Instituut voor de Wissel uitgevaardigde regle-*

menten, wordt uitgeoefend op verzoek van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel.

Ingevolge de artikelen 1 en 3 van het Wetsbesluit van 6 October 1944 tot oprichting van een Instituut voor de Wissel, bij Wetsbesluit van 5 December 1944 genaamd Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel, is dit Instituut een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid, die door een raad van negen leden wordt beheerd.

Zo het verzoek tot het instellen van de strafvordering wegens overtredingen van de wetgeving en van de reglementen inzake wisselcontrôle behoort tot de bevoegdheid van de raad van dit Instituut, verbiedt geen wetsbepaling aan die raad zijn ambtenaren tot die taak te machtigen.

Voldoende is het verzoek van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel om vervolgingen in te stellen tegen « X en alle mededaders en medeplichtigen ». Het volstaat dat het bij artikel 6 van het Wetsbesluit van 6 October 1944, gewijzigd bij art. 3 van het Wetsbesluit van 4 Juni 1946, vereiste verzoek om vervolging het strafbare feit voldoende duidelijk omschrijft. Dit verzoek kan inderdaad personen betreffen, wier identiteit eventueel eerst door het in te stellen onderzoek bekend zal worden.

Bedoeld verzoek raakt niet het beginsel van de personaliteit van de straf.

2. *In de onderstelling dat het in het middel bedoelde proces-verbaal van de raad van het Instituut voor de wissel de nietigheid van de rechtspleging zou met zich brengen wegens schending van de wetsbepalingen op het gebruik der talen in gerechtszaken, dan nog zou krachtens art. 40 van de wet van 15 Juni 1935 het Hof van Beroep hebben moeten beslissen, dat die nietigheid gedekt was door het door de correctionele Rechtbank op tegenspraak gewezen vonnis van vrijspraak.*

3. *De artikelen 155 en 189 van het Wetboek van Strafvordering schrijven aan de griffier voor aantekening te houden van de « voornaamste » verklaringen van de getuigen.*

Het wordt dus aan de beoordeling van de griffier, onder contrôle van de rechtbank, overgelaten uit te maken wat als « voornaam » moet worden aangezien en dienvolgens in het zittingsblad moet worden opgenomen.

Both Jacques, Konig Léon, Stromer Mark.

Gelet op het bestreden arrest, op 23 Januari 1954 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Over het eerste en tweede middel : (zonder belang);

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van artikelen 9, 25, 30, 67, 92, 97 en 131 van de Grondwet, 1, 2, 3 en 7 van het besluit-wet van 6 October 1944 tot oprichting van een Instituut voor de Wissel, 6 en 7 van het besluit-wet van dezelfde datum betreffende de wisselcontrôle, 1 van het decreet van 16-24 Augustus 1790, 42 en 45 van het keizerlijk decreet van 6 Juli 1810,

Eerste onderdeel, door de drie aanleggers voorgesteld,

doordat, na te hebben aanvaard dat wanneer « een eigenlijke machtsdelegatie, zonder uitdrukkelijke toelating van de macht die de publieke instelling heeft ingericht, in principe verboden is omdat, door het toekennen van een bepaalde bevoegdheid aan een publieke persoon, geen recht wordt toegekend maar enkel een functie », het hof van beroep nochtans verder aanneemt « dat het de afgevaardigde overheid niet verboden is ondergeschikte overheden in te rich-

ten, die onder haar toezicht detailmaatregelen moeten treffen... ».

dan wanneer elke machtsdelegatie zonder onderscheid, hetzij om detailmaatregelen te treffen, hetzij om meer gewichtige maatregelen te nemen, moet toegelaten worden door de hogere overheid die de afgevaardigde overheid heeft ingericht;

Tweede onderdeel, door de drie aanleggers voorgesteld,

doordat het hof van beroep heeft aangenomen « dat het ondertekenen van de vragen van vervolging, in opdracht van het Instituut voor de Wissel, en het doorzenden van deze verzoeken aan de parketten, geen taken zijn wier opdracht aan de kwestieuze ambtenaren een afstand van macht betekent, destemint daar die opdracht steeds kan worden ingetrokken en de uitvoering ervan onder het bestendig toezicht van de Raad van het Instituut staat ».

dan wanneer, in de volgende alinea van het arrest, het hof spreekt van « een gegeven machtiging » die wettelijk zou zijn, en het tegenstrijdig is te beweren, aan de ene zijde, dat geen overdracht van macht geschiedde, en, aan de andere zijde, dat er een wettelijke machtiging werd verleend;

Derde onderdeel, door Both en Stromer voorgesteld, en *viijde onderdeel*, door Konig voorgesteld :

doordat het hof van beroep heeft beslist dat de eenvoudige taak de verzoeken om vervolgingen aan de bevoegde parketten over te maken en ze te ondertekenen, en also gerechtelijke vervolgingen overeenkomstig artikel 6 van het besluit-wet van 6 October 1944 betreffende de wisselcontrole te verzoeken, een detailmaatregel is die mocht overgedragen worden,

dan wanneer de hele rechtsleer en rechtspraak het eens zijn om aan te nemen dat alleen deze taken aan ondergeschikten mogen gedelegeerd worden die de administratie niet verbinden en niet van die aard zijn een gerechtelijke procedure uit te lokken, en dat het door het hof aangenomen criterium, nl. « dat de opdracht steeds kan worden ingetrokken en de uitvoering ervan onder het bestendig toezicht van de Raad van het Instituut staat », op zich zelf niet voldoende is om een delegatie, hoe gering ook, toe te laten;

Vierde onderdeel, door Both en Stromer voorgesteld, en *zevende onderdeel*, door Konig voorgesteld :

doordat het hof van beroep heeft aangenomen dat de opdracht klachten te ondertekenen en neer te leggen door de Raad van beheer van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel aan functionarissen kon overgedragen worden,

dan wanneer artikel 2 van het besluit-wet van 6 October 1944 tot oprichting van een Instituut voor de Wissel en artikelen 6 en 7 van het besluit-wet van dezelfde datum betreffende de wisselcontrole enkel en alleen gewag maken van « gemachtigden gelast met het opsporen en het vaststellen van de inbreuken op de wetgeving en op de reglementering inzake wisselcontrole »;

Derde onderdeel, door Konig voorgesteld,

doordat het Hof van beroep heeft beslist « dat het, ten aanzien van de hoger uiteengezette beschouwingen, ook niet behoort de opmerkingen te onderzoeken die de betichte in zijn besluiten wijdt aan de vraag te weten of de vraag om vervolgingen een daad van dagelijks beheer is », aldus aanleggers conclusies onbeantwoord latend waarbij deze deed gelden dat het neerleggen van een verzoek om vervolgingen een daad was die niet als een daad van dagelijks beheer kon

beschouwd worden, die kon overgedragen worden, en dat het veeleer ging « om een akte van procedure, daar het ontbreken van een dergelijk verzoek tot het instellen van vervolgingen de procedure zelf nietig maakt en de vervolgingen onontvankelijk, en dat elke daad, die bij machte is gerechtelijke acties te veroorzaken, een daad van beheer is in de volle zin des woords en door het administratief recht wordt aanzien als een daad van gewoon dagelijks beheer »;

Vierde onderdeel : door Konig voorgesteld,

doordat het hof van beroep niet heeft geantwoord op de conclusies van aanlegger die beweerde dat, zelfs daar waar het ging om een daad van dagelijks beheer, de machtsdelegatie niet toegelaten was en « men hoogstens een verschil zou kunnen maken tussen deze daden van dagelijks beheer die de administratie niet verbinden en die niet kunnen aangezien worden als deel uitmakende van de uitoefening der macht, aan de ene kant, en deze daden van dagelijks beheer die de administratie wel verbinden en de uitoefening zijn van de openbare macht; dat het uitlokken van rechterlijke vervolgingen en het stellen van akten van procedure uiteraard tot deze tweede reeks behoren » en verder dat « het gewoon dagelijks beheer, in de beperkte zin des woords, in het huidige geval trouwens uitgevoerd wordt door de Nationale Bank ingevolge een overeenkomst met het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel »;

Zesde onderdeel, door Konig voorgesteld :

doordat het hof van beroep niet heeft geantwoord op aanleggers conclusies waarbij « men in het stichtingsbesluitwet van het Instituut hoogstens een machtsdelegatie zou kunnen ontdekken daar waar, in artikel 2, wordt bepaald dat dit instituut de overtredingen opzoekt en vaststelt bij middel van haar gemachtigden; dat artikel 6 van het ander besluitwet, in het algemeen beschouwd als een uitvoeringsbesluitwet, de agenten opsomt die de vaststellingen kunnen doen; dat noch in het een noch in het ander besluit-wet een delegatie voorzien is om klachten neer te leggen; dat, bij gevolg, een gewoon koninklijk besluit, laat zijn een ministerieel besluit, a fortiori, een inwendig reglement, onmogelijkerwijze een dergelijke delegatie in het leven kunnen roepen » :

Over het eerste onderdeel, door de drie aanleggers voorgesteld, *het derde en het vierde*, door Both en Stromer voorgesteld, en *het vijfde en zevende*, door Konig voorgesteld :

Overwegende dat artikel 6 van het besluit-wet van 6 October 1944 betreffende de wisselcontrole, zoals het werd vervangen door artikel 3 van het besluit-wet van 4 Juni 1946, bepaalt dat de vervolging van de inbreuken op het eerstgemeld besluit-wet, de uitvoeringsbesluiten en de door het Instituut voor de Wissel genomen reglementen, wordt uitgeoefend op verzoek van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel;

dat, krachtens artikelen 1 en 3 van het besluit-wet van 6 October 1944 genoemd Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel dit instituut een openbare inrichting is dat rechtspersoonlijkheid bezit en door een raad van negen leden beheerd wordt;

Overwegende dat zo het verzoek tot uitoefening van de publieke vordering wegens inbreuken op de wetgeving en op de reglementen inzake wisselcontrole tot de bevoegdheid van de raad van dit instituut ressorteert, geen enkele wetsbepaling aan die raad verbiedt zijn ambtenaren tot uitoefening van dat recht te machtigen;

Overwegende dat, ongeacht de interpretatie die het bestreden arrest aan het proces-verbaal van 16 April 1951 geeft, het nochtans voldoende blijkt uit de termen van die akte, zoals deze in het arrest zijn aangehaald, dat de raad van het instituut de ambtenaren, welke het verzoek tot vervolging hebben ondertekend, daartoe heeft gemachtigd;

Waaruit volgt dat de bovengemelde onderdelen van het middel niet kunnen aangenomen worden;

Over het vijfde middel, door Both en Stromer voorgesteld en afgeleid uit de schending van artikelen 97 van de Grondwet, 2 en 14 van de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken,

doordat het Hof van beroep beslist dat «bij het inzenden van de vraag om vervolgingen met het aangehechte uittreksel, de taal der rechtspleging nog niet gekend zijnde, de taal waarin het uittreksel is gesteld geen nietigheid medebrengen kan»;

dan wanneer de wet van 15 Juni 1935 geen onderscheid maakt tussen de procedure waarvan de taal reeds gekend is en deze waarvan de taal niet gekend is;

Overwegende dat, in de onderstelling dat het in het middel bedoeld proces-verbaal van de raad van het Instituut voor de Wissel de nietigheid van de rechtspleging zou medebrengen wegens schending van de regels betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken, dan nog zou, bij toepassing van artikel 40 van de wet van 15 Juni 1935, het hof van beroep hebben moeten beslissen dat die nietigheid gedekt was door het door de correctionele rechtbank op tegenspraak gewezen vonnis van vrijspraak;

dat, bij gebrek aan belang, het middel niet ontvanke-lijk is;

Over het zesde middel, door Both en Stromer voorgesteld, en het zevende middel, door Konig voorgesteld, en afgeleid uit de schending van artikelen 75, 76, 77, 155 en 189 van het Wetboek van strafvordering,

doordat het hof van beroep niet van ambtswege opgeworpen heeft dat de vrijspraak, die in eerste aanleg uitgesproken werd, gesteund was op een door de motivering van dit vonnis overgenomen uittaling van de H Boddaer, officier bij de gerechtelijke opdrachten, getuige, en deze uittaling niet voorkwam in de vermeldingen van het zittingsblad der getuigenissen, opgesteld door de griffier van de rechtbank van eerste aanleg,

dan wanneer het zittingsblad de volledige uittalingen van voornoemde getuige moet opnemen, zodat het hof van beroep die nietigheid heeft overgenomen;

Overwegende dat de artikelen 155 en 189 van het Wetboek van strafvordering aan de griffier opleggen van de «voornaamste» verklaringen van de getuigen aantekening te houden;

dat aldus aan de beoordeling van de griffier, onder de controle van de rechtbank, wordt overgelaten wat, al dan niet, als «voornaam» moet worden aangezien en, dienvolgens, in het zittingsblad moet worden opgenomen;

dat, in onderhavig geval, de griffier zulks heeft gedaan door te vermelden dat commissaris Boddaer zijn processen-verbaal bevestigt;

Overwegende dat uit geen stuk waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt dat aanleggers de rechtbank zouden verzocht hebben de in het middel bedoelde uittaling van genoemde getuige in het zittingsblad te doen opnemen;

Overwegende dat het middel niet kan aangenomen worden;

Over het zesde middel, door Konig voorgesteld, en afgeleid uit de schending van artikelen 97 van de Grondwet, 6 van het besluit-wet van 6 October 1944 betreffende de wisselcontrole, 31, 65 en 145 van het Wetboek van strafvordering,

doordat, als antwoord op aanleggers conclusies dat «geen enkel schrijven van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel in de bundel voorkomt waarin op expliciete wijze vervolgingen worden geëist tegen Konig», het hof van beroep verklaart «dat in de klachtbrief van 21 Mei 1951 vervolgingen worden gevraagd tegen Steggemann (i.e. Both) en allé mededaders en medeplichtigen; dat de vraag om vervolgingen dan ook betrekking heeft op Konig»,

dan wanneer het verzoek tot vervolging, hetwelk, overeenkomstig artikel 6 van voormeld besluit-wet, de rechtspleging dient uit te lokken, met nauwgezetheid de persoon moet aanduiden tegen welke deze vervolgingen worden gevraagd en het principe van de personaliteit van de straffen zich er tegen verzet dat een rechtspleging op definitieve wijze zou uitgelokt worden met aanduiding van de betrokkenen onder zulke vage bewoordingen als «alle mededaders en medeplichtigen»;

Overwegende dat het volstaat dat het bij artikel 6 van het besluit-wet van 6 October 1944 betreffende de wisselcontrole gewijzigd bij artikel 3 van het besluit-wet van 4 Juni 1946, vereiste verzoek tot vervolging, de strafbare inbreuk voldoende preciseert;

dat, inderdaad, dit verzoek personen kan betreffen waarvan, bij voorkomend geval, de identiteit eerst door het in te stellen onderzoek bekend zal worden;

Overwegende dat het besproken verzoek het principe van de personaliteit van de straf niet raakt;

Overwegende dat het middel naar recht faalt;

Om die redenen :

Verwerpt de voorzieningen;

Veroordeelt aanleggers tot de kosten.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer. — 20 November 1954.

Voorzitter : M. Scheyvaerts.

Raadsheren : M.M. De Foy en Dellois.

Advocaat-Generaal : Mr Strijckmans.

Advocaten : Mrs Quanjard en Speyer.

1. Burgerlijke rechtsvordering. — Strekking van een tussenvonnis, waarbij getuigenverhoor wordt bevolen.
2. Huwelijk. — Bewijs. — Toelaatbaarheid van het bewijs door bezit van staat van het bestaan van een in het buitenland tussen vreemdelingen gesloten huwelijk.

1. Een tussenvonnis, waarbij een getuigenverhoor wordt bevolen, kan de vraag in het midden laten of de door een van partijen ingeroepen bewijsmiddelen al dan niet voldoende zijn om als bewijs van de gestelde feiten te gelden. De rechter kan zijn beslissing dienaangaande willen voorbehouden tot na het houden van het toegelaten getuigenbewijs om, zo mogelijk, op meer afdoende feiten zijn beslissing te doen rusten.
2. De bepalingen omtrent het bewijs van in België voltrokken huwelijken zijn niet toepasselijk op in

het buitenland tussen vreemdelingen gesloten huwelijken. Het bewijs van zodanige huwelijken mag door het bezit van staat worden geleverd, wanneer blijkt dat in het land, waar het huwelijk is aangegaan, ten tijde van de huwelijksvoltrekking geen tot de inschrijving van de huwelijken bestemde registers bestonden.

Greenshpoon t/ Bergman.

Herzien in behoorlijke uitgiffen: 1°) het arrest uitgesproken op 12 December 1951 door deze kamer van het Hof waarbij, alvorens ten gronde te beslissen, partijen gemachtigd werden door alle middelen van recht, getuigenissen inbegrepen, zekere feiten te bewijzen;

2°) het aanvullende arrest dd. 4 Juni 1952 waarbij geïntimeerde gemachtigd werd, bij middel van ambtelijke opdracht, getuigen, gevestigd in het buitenland, te laten onderhoren;

Overwegende dat dit getuigenverhoor, ten gevolge van overlijden of verdwijning van getuigen niet alle resultaten heeft gegeven die door geïntimeerde verwacht werden;

Overwegende dat door het arrest dd. 12 December 1951 niet geoordeeld werd dat de door geïntimeerde ingeroepen gegevens ontoereikend waren om te gelden als bewijs dat partijen een huwelijk hadden voltrokken; dat het Hof zijn beslissing te dien opzichte heeft willen voorbehouden tot na de uitvoering van de toegelaten onderzoeksmaatregelen om, zo mogelijk, op meer afdoende elementen zijn beslissing te mogen staven (De Page, Boek III, n° 946 in nota bl. 907);

Overwegende dat geïntimeerde beweert een burgerlijk huwelijk te hebben aangegaan op 15 Februari 1923 te Warschau alsook een godsdienstig huwelijk te Jerusalem op 28 Maart 1924;

Overwegende dat geïntimeerde voor de stedelijke rechtbank te Warschau, een beslissing d.d. 13 Maart 1949 had bekomen inhoudende een beknopte vermelding van de huwelijksakte; dat deze beslissing door een tweede, uitgaande van dezelfde rechtsmacht dd. 5 September 1949, vernietigd werd met de melding de zaak opnieuw te behandelen;

Overwegende dat die beslissingen van de stedelijke rechtbank van Warschau de vraag van het bestaan van een huwelijksakte volkomen laten open staan;

Dat het getuigenverhoor te Parijs te dien opzichte niet het minste dienstig element heeft opgeleverd om deze leemte aan te vullen;

Dat de voltrekking van een burgerlijk huwelijk te Warschau dus niet bewezen is;

Overwegende dat, wat betreft de voltrekking van een huwelijk te Jerusalem, het blijkt uit een brief uitgaande van het Rabbinaat te Israël dd. 25 September 1948, dat de inschrijving der huwelijken in officiële registers aldaar eerst in 1928 een aanvang heeft genomen;

Overwegende dat getuige Bergman Majer, broeder van geïntimeerde, verblijvende te Parijs, heeft verklaard zich te herinneren dat in het jaar 1924, geïntimeerde aan haar ouders een brief had geschreven om hun van haar huwelijk met appellant kennis te geven, en dat hij een geschenk aan zijn zuster had gestuurd;

Dat getuige Chaëm Szpilberg, wonende te Jerusalem, verklaard heeft dat hij het huwelijk der partijen niet had bijgewoond, doch dat enige dagen later, een week misschien, de partijen hem gezegd hadden, dat ze te Jerusalem, gehuwd waren voor de Rabbijn en in aanwezigheid van twee getuigen, waarvan de ene genoemd Klein, overleden was, dat hij zich van de tweede getuige de naam niet meer herinnerde; getui-

ge heeft de indruk dat het huwelijk voltrokken werd overeenkomstig de wetten van de Joodse wetgeving en weet dat in Palestina dusdanige huwelijken geldig zijn;

Overwegende dat appellant bijgevolg de voltrekking van een godsdienstig huwelijk aan getuige Laïm Szpilberg heeft erkend; dat in de loop van het geding hij die voltrekking van een godsdienstig huwelijk niet heeft ontkend maar heeft beweerd dat dit huwelijk een schijnhuwelijk was;

Overwegende dat de bepalingen die het bewijs beheersen van de huwelijken die in België voltrokken zijn, niet toepasselijk zijn op de huwelijken gesloten tussen vreemdelingen in het buitenland;

Dat het bewijs van het bestaan van zulke huwelijken door het bezit van staat mag gedaan worden wanneer het uitgemaakt wordt dat in het land waar het huwelijk aangegaan werd, geen registers bestemd tot de inschrijvingen der huwelijken bestonden en dat het volkomen bewijs van die huwelijken door de getuigen niet wordt geleverd; (Rép. prat. V° Mariage n° 231);

Overwegende dat zowel in Israël als in België, partijen zich hebben gedragen als zijnde wettelijk gehuwd;

Dat in Israël het bezit van deze staat uit de akte van geboorte van het eerste kind der partijen blijkt, akte afgeleverd door het : Committee of the Jewish Community of Jaffa and Tel Aviv » dd. 3 April 1933, waaruit men kan afleiden dat partijen in Israël alleszins werden beschouwd als gehuwd zijnde, vermits de naam der moeder van het kind er in vermeld wordt als zijnde haar meisjesnaam;

Overwegende dat indien men zelfs moest aannemen dat in Israël, appellant belang kon hebben een schijnhuwelijk te Jerusalem te voltrekken, ten einde zekere voordelen toegelaten aan een huwelijk in Israël afgesloten, te kunnen genieten, er voorzeker geen redenen waren om de fictie te doen voortduren de dag dat partijen Israël verlaten hadden en op het Belgisch gebied aankwamen;

Dat in België appellant zich deed doorgaan als echtgenoot van geïntimeerde; dat hij zich alhier deed inschrijven op het vreemdelingenregister als zijnde gehuwd met Bergman Noëmi; dat hij op 11 December 1932 op de burgerlijke stand aangifte deed van de geboorte van het tweede wettelijk kind der partijen; dat hij in de bevolkingsregisters te Antwerpen en te Brussel vermeld werd op grond van de aangebrachte gegevens, als gehuwd zijnde met Bergman Noëmi (Brief van de politiecommissaris te Berchem dd. 29 Juni 1954; uittreksels van de bevolkingsregisters Berchem, 16 Juni 1948 en Brussel, 23 April 1951; Brief van het Ministerie van Justitie dd. 5 Juli 1954;

Dat deze bestanddelen bewijzen dat partijen ongetwijfeld de staat van gehuwden bezeten hebben en dat appellant in het bijzonder deze staat aangenomen heeft niet alléén in Israël maar ook in België;

Overwegend dat toen Paletina onder Brits mandaat stond, de godsdienstige huwelijken van de Joden volledig wettelijke kracht hadden. (Brief van de Consulaire Overheid van Israël dd. 2 Januari 1950);

Overwegende dat de hierboven aangeduide omstandigheden gewichtige, bepaalde en overeenstemmende vermoedens uitmaken die van aard zijn te bewijzen dat partijen te Jerusalem in 1924 een geldig huwelijk afgesloten hebben;

Dat de eerste rechter dus te recht de door appellant hieromtrent opgeworpen betwistingen heeft afgewezen;

Overwegende dat uit de stukken blijkt dat geïntimeerde ziek is en over geen persoonlijke inkomsten beschikt;

Dat appellant anderzijds diamantbewerker is;
Overwegende dat het door de eerste rechter vastgesteld onderhoudsgeld in evenredigheid is met de behoeften van geïntimeerde en met het vermogen van appellant;

Overwegende dat, wat betreft de hoede van het kind, de eis zonder voorwerp is geworden, daar intussen het kind meerderjarig is geworden;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op art. 24 der wet van 15 Juni 1935 waarvan de beschikking nageleefd werd;

Gehoord de Heer Strijckmans, Advocaat-generaal, in zijn eensluidend advies ter openbare zitting gegeven;

Alle andere of strijdige besluiten verwerpende;
Ontvangt zo het hoofd- als het incidenteel beroep;
Zegt dat de eis strekkende tot het bekomen van de hoede van het kind, zonder voorwerp is geworden;
Zegt voor het overige beide beroepen ongegrond, doet ze te niet en bevestigt derhalve het bestreden vonnis;

Veroordeelt appellant tot de kosten van beroep.

HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — 6 Juli 1954.

Voorzitter : M. Verougstraete.

Raadsheren : M.M. Gerniers en Noest.

O.M. : Stevigny.

Advocaten : Mrs Van Hille en Otte.

Strafvordering. — Bevoegdheid van de burgerlijke partij om in hoger beroep te komen tegen een beschikking van de Raadkamer van de Rechtbank. — Verwijzingsbevoegdheid van de Raadkamer resp. van de Kamer van Inbeschuldigingstelling.

Het hoger beroep, door de burgerlijke partij ingesteld tegen een beschikking van de Raadkamer van de Rechtbank is ontvankelijk, indien de bestreden beschikking van aard is de burgerlijke vordering en meteen de strafvordering, waarop zij steunt, in bepaalde hunner bestanddelen te krenken.

Het hoger beroep, ingesteld door de burgerlijke partij alleen tegen een beschikking van de Raadkamer, is niet beperkt tot haar burgerlijke vordering, doch onderwerpt tevens de beoordeling van de strafvordering aan het oordeel van de Kamer van Inbeschuldigingstelling.

De bevoegdheid van de Raadkamer om naar de correctionele rechtbank te verwijzen is beperkt tot de beoordeling van de aanwijzingen van schuld ten laste van die personen, die door de procureur des Konings of door de onderzoeksrechter in staat van beschuldiging zijn gesteld, en op grond van de feiten, die ten grondslag liggen aan deze in staat van beschuldigingstelling.

De bevoegdheid van de Kamer van Inbeschuldigingstelling om te verwijzen wordt echter krachtens haar volle onderzoeksrechtsmacht (plénitude de l'instruction) noch ten aanzien van de feiten, noch ten aanzien van de personen beperkt door de in staat van inbeschuldigingstellingen van het O.M. en van de onderzoeksrechter. De kamer van inbeschuldigingstelling kan derhalve, zo er aanwijzingen van schuld zijn, in staat van beschuldiging stellen

wie en op grond van welke feiten zij het oorbaar acht.

Cogen b. p. t/ Malderez.

.....
Gezien de vordering van de Procureur des Konings te Gent dd. 9 December 1952, waardoor de onderzoeksrechter bij deze rechtbank verzocht werd een onderzoek in te stellen tegen de eerste, wegens valsheid in geschriften en gebruik ervan, tegen de tweede en derde wegens gebruik van het vervalste stuk en oplichting;
Gezien de inverdenkingstellingen dd. 22 December 1952, door de onderzoeksrechter van de drie verdachten op grond van de telastleggingen door de Procureur des Konings in zijn voormelde vordering weerhouden;
Gezien de vordering van deze laatste magistraat dd. 20 Maart 1954, waardoor hij aan de Raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg te Gent de verwijzing naar de correctionele kamer dezer rechtbank vraagt van :

1) Malderez Palmyre, hoger vereenzelvigd, op grond van A) valsheid in geschriften.

2) Malderez Palmyre, Soullie Roger en Helmus Marie-Madeleine, op grond van B) gebruik van het vervalste stuk.

3) Soullie Roger en Helmus Marie-Madeleine, op grond van C) oplichting.

Gezien de besluiten, door de burgerlijke partij vóór de Raadkamer genomen op 14 April 1954 en waardoor de verwijzing naar de correctionele rechtbank gevraagd wordt van de drie verdachten op grond van de drie voormelde telastleggingen, waaraan zij zich als daders of mededaders of tenminste als medeplichtigen zouden schuldig gemaakt hebben;

Gezien de beschikking van de Raadkamer dd. 2 Juni 1954, waardoor deze onderzoeksrechttersmacht enerzijds zich onbevoegd verklaart om de voormelde besluiten van de burgerlijke partij in te willigen en anderzijds de drie voornoemde verdachten naar de correctionele rechtbank te Gent verwijst op grond van de telastleggingen, tegen hen, in de vordering van verwijzing van de Procureur des Konings, weerhouden;

Gezien het beroep door de burgerlijke partij op 3 Juni 1954 tegen deze beschikking ingesteld;

Aangezien dit beroep ontvankelijk is, daar de bestreden beschikking van aard is de burgerlijke vordering en meteen de publieke vordering, waarop zij gesteund is, in bepaalde hunner bestanddelen te krenken (zie K. I. Brussel 13 Juli 1926 R. D. P. 1927, blz. 93; Schuind, boek II, blz. 192, 201 en 202; Verbr. 2.2.1885. Pas. 1.41; Rép. Prat. dr. b., V° Proc. pénale N° 433; Simon, Strafvordering, b. I, nr 569, 571) ;

Aangezien het uitsluitend beroep van de burgerlijke partij tegen een beschikking van de raadkamer niet beperkt is tot haar burgerlijke vordering, doch tevens de beoordeling van de publieke vordering aan het oordeel van de Kamer van Inbeschuldigingstelling onderwerpt (Verbr. 21 Maart 1939, R. D. P. 1939 - blz. 832 en opmerkingen; Rép. prat. dr. b., V° Proc. pénale N° 443, Schuind, b. II, blz. 202) ;

Aangezien de eerste rechter zich terecht onbevoegd verklaard heeft om over de vordering te beslissen van de burgerlijke partij, er toe strekkende al de verdachten wegens deelneming als daders of medeplichtigen aan de drie weerhouden misdrijven, naar de correctionele rechtbank alhier te verwijzen;

dat de verwijzingsbevoegdheid van de Raadkamer inderdaad beperkt is tot de beoordeling der schuld aanwijzingen ten laste van die personen, die door de Procureur des Konings of door de onderzoeksrechter in

verdenking gesteld werden en op grond van die feiten, die ten grondslag van deze inverdenkingstellingen liggen (Verbr. 27 Mei 1935 R. D. P., 829 met nota's, Verbr. 8 Maart 1948, R. D. P. 1947-1948 blz. 685 met nota; Gent K. I. 22 December 1931 Pas. 1932, II 191; Rigaux et Trousse «Les Problèmes de la Qualification» R. D. P. 1948-1949, blz. 716 en vlg.; Simon, Strafverordering n° 554, 555, Rép. Prat. dr. b. V° Procédure pénale N° 416, Schuind, b. II, bl. 193);

Aangezien de verwijzingsbevoegdheid van de Kamer van Inbeschuldigingstelling echter, krachtens het volle bezit van de onderzoeksrechtsmacht (plénitude de l'instruction), waarover zij beschikt, noch ten overstaan van de feiten, noch ten overstaan van de personen, door de inverdenkingstellingen van het O.M. en van de onderzoeksrechter beperkt wordt;

Dat deze onderzoeksrechtsmacht derhalve in dit verband, zo er aanwijzingen van schuld voorhanden zijn, in verdenking kan stellen wie het behoort en op welke feiten ook. (Zie Braas, blz. 225, Beltjens art. 229 n° 12; Pandectes belges v° chambre de mise en accusation n° 95; Faustin Helie, t. II n° 3022);

Aangezien het onderzoek ter zake volledig voorkomt; dat blijkt uit de stukken van het onderzoek dat er aanwijzingen voorhanden zijn van schuld tegen de drie verdachten, op grond van de drie telastleggingen in de vordering van de Procureur des Konings te Gent omschreven, om aan de uitvoering van de feiten, waarop zij gesteund zijn, deelgenomen te hebben; ofwel als daders of mededaders, om aan de uitvoering van die misdrijven rechtstreeks medegewerkt te hebben of aan de uitvoering een zodanige hulp verleend te hebben, dat zonder hun bijstand die misdrijven niet konden gepleegd worden, ofwel als medeplichtigen om onderrichtingen gegeven te hebben om het feit te plegen, werktuigen of elk ander middel verschaft te hebben, die tot het plegen van de misdrijven hebben gediend, wel wetende dat ze daartoe moesten dienen, of buiten het geval bij par. 3 van art. 66 S. W. B. voorzien, met hun weten de daders aan die misdrijven geholpen of bijgestaan te hebben in de handelingen, die de feiten hebben voorbereid, vergemakkelijkt of voltooid;

Aangezien ten opzichte van de telastleggingen A en B ten voordele van de drie verdachten verzachtende omstandigheden voorhanden zijn, spruitende uit de afwezigheid van vroegere veroordelingen;

Om deze redenen :

behege het aan de Kamer van Inbeschuldigingstelling (...);

te zegen dat de eerste rechter zich terecht onbevoegd verklaard heeft om, overeenkomstig de besluiten van de burgerlijke partij te beslissen over de verwijzing van de eerste verdachte op grond van het feit C en van de twee laatste verdachten op grond van het feit A.;

de bestreden beschikking van verwijzing te vernietigen en te zeggen dat er aanwijzingen voorhanden zijn van schuld tegen de drie voornoemde verdachten gehandeld hebbende als daders of mededaders of medeplichtigen, zoals hierboven uiteengezet, wegens de telastleggingen A, B en C, zoals ze omschreven werden in de vordering van de Procureur des Konings te Gent;

na aanneming van verzachtende omstandigheden voor telastleggingen A en B, de drie verdachten op grond van de voormelde misdrijven A, B en C naar de correctionele rechtbank te Gent te verwijzen.

Het Hof,

Gelet op art. 13, 24, Wet van 15-6-1935;

Overnemende de beweegredenen van het Openbaar Ministerie,

Ontvangt het beroep, verklaart het gegrond;

Bevestigt de bestreden beschikking met deze wijziging dat eerste verdachte ook wegens het feit C en de twee laatste verdachten ook wegens het feit A, gepleegd als daders of mededaders ten minste als medeplichtigen, naar de Correctionele Rechtbank te Gent verwezen worden, dit met aanneming van verzachtende omstandigheden wat feit A betreft.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 30 April 1954.

Voorzitter : M. De Walque.

Raadsheren : M.M. Moeneclaey en Santenaire.

O.M. : M. Ely.

Advocaten : Mrs Piret, Cooreman en Verucruysen.

Wegenverkeer. — Verplicht rijwielpad en recht van voorrang.

Een wielrijder, die een verplicht rijwielpad berijdt, heeft geen recht van voorrang tegenover een autobestuurder daar, waar dit verplichte rijwielpad over een aansluiting heen een openbare weg doorsnijdt en dwarsst; het rijwielpad maakt op de aansluiting een deel uit van de aansluiting en is daardoor onderworpen aan de regeling van voorrang op de splitsingen, aansluitingen en kruisingen van openbare wegen. Het karakter van verplicht rijwielpad is niet onverenigbaar met de voorrangsregeling op een aansluiting. De wielrijder moet het verplichte rijwielpad volgen, maar op de aansluiting ook de voorrang van een ander weggebruiker eerbiedigen over de gehele breedte van de openbare weg.

O.M. en Heirwegh b.p. t/ De Jonghe.

Overwegende dat de beroepen regelmatig zijn naar de vorm en tijdig werden ingesteld; dat de openbare vordering hoofdens feiten B en, door verjaring vervallen is meer dan twee jaar verlopen zijnde sedert 19 April 1952, datum der feiten;

Overwegende dat uit de behandeling van de zaak vóór het Hof blijkt dat de verdachte, toen hij de aankomende fietser (bromfietser) op omtrent 30 meter zag komen, voorzichtigheidshalve zijn camion deed stoppen;

Overwegende dat de bromfietser die de aankomende camion op de zelfde afstand had moeten zien, niet de minste poging heeft gedaan noch om te remmen noch om deze wagen te ontwijken en dan tegen de camion van verdachte kwam botsen;

dat deze bromfietser, thans burgerlijke partij, aan zijn voorzichtigheidsplichten te kort is gekomen en oorzaak is geweest van de schade waarvan hij de herstelling vraagt;

dat er inderdaad dient opgemerkt dat de verdachte niet zinnens was een zijweg of zijstraat in te slaan; dat verdachte, komende van Hamme, rechtdoor reed in de richting van Haasdonk en dit op de plaats waar de baan «Ketermuit» (komende van Sint-Niklaas) aansluit zonder verder door te lopen; dat deze aansluitende weg links gelegen is volgens de richting gevolgd door verdachte; dat verdachte dus, op deze aansluiting, verkeersvoorrang genoot ten aanzien van

Heirwegh die uit een aansluitende straat kwam en die uiteraard secundair is wegens het feit dat ze niet verder loopt dan de aansluiting;

Overwegende dat de burgerlijke partij weliswaar een fietspad bereed dat zij verplicht was te volgen; dat deze burgerlijke partij echter daaruit ten onrechte afleiden wil dat zij tegenover de verdachte prioriteit had daar waar dit verplichtend rijwielpad over de aansluiting heen de openbare weg van Hamme-Haasdonk doorsnijdt en dwarst; dat dient opgemerkt dat het fietspad op de aansluiting integrerend deel maakt van de aansluiting en hierdoor onderhevig aan de regeling van voorrang op splitsingen, aansluitingen en kruisingen van openbare wegen; dat het voorbehouden karakter van het verplichtend rijwielpad niet onverenigbaar is met de prioriteitsregeling op een aansluiting; dat alles ten slotte hier op neerkomt dat de burgerlijke partij het verplichtend rijwielpad moest volgen, wat ze deed, maar dat ze ook op de aansluiting, de voorrang van de verdachte eerbiedigen moest over de gehele breedte van de openbare weg gevolgd door de verdachte;

Overwegende overigens dat, de burgerlijke partij, volgens haar eigen verklaring, de aansluiting over het fietspad doorreed, omdat zij «dacht de verdachte de bocht zou nemen in de richting van St. Niklaas» wat er op wijst dat zij alleen rekening heeft gehouden met haar eigen gissingen en niet met hetgeen de verdachte mocht doen, ondermeer recht doorrijden in de richting van Haasdonk;

Overwegende bovendien dat men, ware de stelling van de burgerlijke partij juist, tot het besluit zou moeten komen dat het verboden is voor de wagens op gezegde betonweg te rijden, derwijze dat het verkeer per wagen enkel zou toegelaten zijn tussen de richtingen Hamme en St. Niklaas enerzijds en geenszins tussen beide stroken der baan Hamme-Haasdonk en Tielrode anderzijds, wat niet aannemelijk is;

Dat dus de burgerlijke partij, krachtens artt. 51/2 en 54 van het verkeersreglement de doorgang aan de verdachte moest vrijgeven;

Om deze redenen,

Gelet op art. 24 der wet van 15 Juni 1935, 191 en 211 van het wetboek van strafvordering; 7 der wet van 1 Oogst 1899.

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak, ontvangt de ingestelde beroepen en erover beslissende,

doet het bestreden vonnis te niet en opnieuw rechtdoende,

verklaart de openbare vordering vervallen door verjaring wat betreft de telasteleggingen B en C;

verklaart verdachte niet schuldig aan het hem te lastegelegde feit A en ontslaat hem uit dien hoofde van de vervolging zonder kosten;

Kosten van beide instantiën aan de zijde van het Openbaar Ministerie te laste van de Staat;

Op burgerlijk gebied:

Verklaart zich onbevoegd om over de burgerlijke eis van Heirwegh te statueren;

zegt dat de burgerlijke partij haar kosten in beide instantiën zelf zal afdragen.

NOOT: De voorziening in verbreking tegen bovenstaand arrest is verworpen bij arrest van het Hof van Verbreking van 17 November 1954.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

9 December 1954.

Voorzitter: M. Driessen.

Rechters: M.M. Winants en Alsteens.

O.M.: M. Cappuyns.

Advocaten: Mrs. Abeels, Smets en Van Ormelingen.

Koop en verkoop. — Herroeping van de door de eigenaar van één onroerend goed aan een notaris gegeven volmacht tot verkoop. — Herroeping kan niet worden tegengeworpen aan een daarvan onkundige koper voldane boete wegens te late registratie van de koper voldane boete wegens te late registratie van de verkoop.

De herroeping van een aan een notaris gegeven volmacht om een onroerend goed tegen een bepaalde prijs te verkopen kan niet worden tegengeworpen aan een koper die van die herroeping onkundig was. (art. 2005 B.W.).

De eis om te horen nietig verklaren en de schraping te horen bevelen van alle overschrijvingen, welke vóór de inschrijving van het te wijzen vonnis ten aanzien van het verkochte goed mochten zijn gedaan, is niet ontvankelijk, daar de toewijzing van die eis belangen zou kunnen benadelen van derden, die niet in het geding zijn.

De koper kan van de verkoper niet de terugbetaling eisen van de rechten en de boete, welke het Beheer der Registratie hem heeft opgelegd wegens te laat registreren van de verkoop, daar de verplichting om te doen registreren zowel op de koper als op de verkoper rust en de een mitsdien de ander niet verantwoordelijk kan stellen wegens het niet of te laat vervullen van deze formaliteit.

Vastmans t/ Bollen en Boes.

Gezien de stukken van het geding en in hoofdzaak de inleidende dagvaarding van deurwaarder J. Van der Stippelen te Antwerpen dd. 26 Maart 1954 en van deurwaarder Jean Geuens, te Tongeren, dd. 25 Maart 1954, in hoofdzaak strekkend tot het horen veroordelen van verweerster om tegen betaling van de aankoop prijs van 235.000 frank en de kosten notariële akte te ondertekenen van verkoop aan eiser van het onroerend goed in de dagvaarding omschreven, en in bijkomende orde tot het horen toewijzen aan eiser ener hoofdsom van 100.000 frank wegens schadevergoeding zulks ten laste van beide verweerders, minstens ten laste van de ene of de andere hunner;

Overwegende dat door brief in datum van 30 Juli 1953, eerste verweerster aan tweede verweerder schreef dat deze haar huis gelegen Groenstraat, 22, te Rekem, aan eiser mocht verkopen voor de prijs van 230 à 235.000 fr. of meer;

Overwegende dat het door partijen niet betwist wordt dat dit schrijven een wel bepaalde lastgeving inhield;

Overwegende dat eiser in het bezit is van een door tweede verweerder getekende verklaring gedagtekend 1 Augustus 1953 volgens dewelke hij eigenaar geworden is van voornoemd huis, het recht heeft de huur op te trekken en alle nodige herstellingen aan het huis aan te brengen;

Overwegende dat dienvolgens eiser bewijst dat hij het huis gekocht heeft en anderzijds blijkt uit de briefwisseling tussen verweerster en verweerder dat de verkoop door deze laatste werd toegezegd aan de prijs van 235.000 frank;

Overwegende dat eerste verweerster tevergeefs opwerpt dat zij de lastgeving gegeven aan de tweede verweerster zou teruggetrokken hebben;

Overwegende inderdaad dat aanlegger een derde is tegenover de lastgeving; dat uit geen enkel voorlegd stuk blijkt en trouwens door eerste verweerster niet volgehouden is dat aanlegger kennis zou gehad hebben van een gebeurlijke terugtrekking van de lastgeving (zie art. 2005 Burgerlijk Wetboek en De Page, T. V, n° 476);

Overwegende dat de hoofdeis tegen eerste verweerster gegrond is, doch niet tegen tweede verweerster;

Overwegende dat de bijkomende eis strekkend tot het nietig verklaren en het horen bevelen der schrapping van alle overschrijvingen welke ten laste van het betwiste goed zouden gedaan zijn vóór de inschrijving van het tussen te komen vonnis, niet ontvankelijk is daar zijn toekenning belangen zou kunnen schaden van derden, welke niet in zake zijn;

Overwegende dat eiser eveneens ten onrechte de veroordeling vordert van verweerster tot het terugbetalen der rechten en boete welke hem door het beheer der registratie zouden opgelegd worden wegens de late boeking van de gedane verkoop;

Overwegende immers dat de verplichting tot aanbieding ter registratie van de aan- of verkoop van een onroerend goed zowel op de koper als op de verkoper rust en de ene dus de andere niet verantwoordelijk kan stellen wegens het te laat of niet vervullen dezer formaliteit (K.B. n° 64 van 30 Nov. 1939 art. 32, 4° en 35, 6°);

Gezien artikelen 2, 30 tot 37 en 55 tot 59 der wet van 15 Juni 1935, gewijzigd door de wet van 20 Juli 1939;

Om deze redenen :

De Rechtbank, uitspraak doende in openbare zitting en op tegenspraak;

Alle andere of strijdige besluiten verwerpend;

Veroordeelt verweerster tegen betaling door eiser van zijn aankoopprijs groot 230.000 frank en de kosten der akte ter studie van Notaris Albert Houben, te Eisdon op uur en dag door eiser te bepalen, notariële akte te ondertekenen van de verkoop aan eiser van de villa met boomgaard, groot 24 a. 30 ca. gekadastraerd onder sectie B nummers 279d en 278f der gemeente Rekem, haar toebehorende, en zulks binnen de veertien dagen der betekening van huidig vonnis;

Zegt voor recht dat bij gebreke zulks te doen dit vonnis zal gelden als titel van eigendomsoverdracht ten voordele van eiser en als dusdanig zal worden overgeschreven ter hypotheek te Tongeren;

Beveelt dat de Heer Hypotheekbewaarder te Tongeren zal gehouden zijn dit vonnis over te schrijven in zijn register na bewijs ter voldoening aan art. 548 Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging;

Zegt dat mits voortbrenging der kwijting of het bewijs der betaling en der kosten de Heer Hypotheekbewaarder zal ontslagen zijn van de ambtshalve inschrijving;

Zegt dat eerste verweerster het omschreven goed dient af te leveren vrij en onbelast van alle hypothecaire inschrijvingen op straffe de aanzuivering ervan te zien verrichten op hare uitsluitelijke kosten;

Veroordeelt eerste verweerster tot de proceskosten behalve deze tegen verweerster;

Stelt tweede verweerster buiten zake en legt de kosten jegens hem ten laste van eiser;

Verleent akte aan eerste verweerster dat zij alle rechten op schadevergoeding ten laste van tweede verweerster voorbehoudt.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL

10e Kamer. — 14 December 1954.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Vroomans.

O.M. : M. Van Hoof.

Advocaten : Mrs E. Van Cauter, Marquet en Boelens.

Taalgebruik in gerechtszaken. — Te laat gedaan verzoek tot voortzetting van het geding in een andere taal dan de oorspronkelijk in de procedure gebruikte.

Het verzoek van een in het arrondissement Brussel wonend verweerster om een procedure, waarin de inleidende akte in het Nederlands is gesteld, voort te zetten in het Frans, welk verzoek is gedaan, nadat de verweerster een persoon in vrijwaring heeft doen oproepen, is te laat gedaan, daar de oproeping in vrijwaring een opschortende exceptie is en bovendien kan beschouwd worden als een verweer ten gronde in de hoofdzaak, wanneer die oproeping in vrijwaring, zoals in casu, gericht is tegen een van de reeds in hoofdzaak betrokken medeverweerders: (art. 4 § 1, derde lid, Wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken).

Van Aerschot t/ Brohée en cs. en Belgische Staat
(Minister van Openbaar Onderwijs).

Overwegende dat de verweersters Brohée Rose, Beaufaux Julie, Van Schoubroeck Alida, het gebruik der Franse taal eisen om de rechtspleging voort te zetten;

Gezien het inleidend exploit in de Nederlandse taal opgesteld;

Gezien de aanvragen van de hand van de drie eerste verweersters en door hen zelf ondertekend;

Gehoord de drie verweersters in hun mondelinge aanvraag, strekkende tot de voortzetting der rechtspleging in de Franse taal;

Overwegende dat de 4e verweerster de Belgische Staat, verklaart zich aan de rechtbank te refereren;

Gelet op de geschreven besluiten van eiseres die zich tegen deze eis verzet en beweert dat de aanvraag tot taalverandering tardief en bovendien ongegrond is;

Overwegende dat de drie eerste verweersters reeds bij exploit dd. 20 Mei 1954 de Belgische Staat, vierde oorspronkelijke verweerster, in vrijwaring hebben doen oproepen;

Overwegende dat de oproeping in vrijwaring een opschortende exceptie is en dat ze bovendien kan beschouwd als een verweer ten gronde in de hoofdeis wanneer die oproeping in vrijwaring gelijk ter zake, gericht is tegen een van de reeds in de hoofdeis betrokken medeverweerders;

Dat de aanvraag tot taalverandering dus te laat geschiedde;

Om deze redenen :

De rechtbank,

Gelet op de artikelen 4 par. 1e, 41 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord de heer Van Hoof, substituut procureur des Konings, in zijn eensluidend advies;

Rechtdoende op tegenspraak;

Alle andere of strijdige besluiten als ongegrond afwijzende;

Zegt dat de aanvraag tot taalverandering ingediend door de drie eerste verweersters niet meer ontvankelijk is;

Zegt dat de rechtspleging in de Nederlandse taal zal voortgezet worden;

Verklaart het tegenwoordig vonnis, zonder andere rechtspleging, noch vormvereisten, uitvoerbaar op de minuut, en voor registratie en zegt dat de uitspraak geldt als betekening, enz.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1e Kamer. — 8 Juli 1954.

Voorzitter : M. Serck.

Rechters : M.M. Lefèvre en Dhanens.

Advocaten : Mrs. De Vriese R. en G. Buytinck.

Stedebouw. — Vordering van de Staat tot afbraak van het in strijd met de voorschriften gebouwde. — Bevoegdheid van de burgerlijke rechter.

Vordering van de Staat tot afbraak door de verweerder van zijn autobergplaats, zonder machtiging gebouwd op dezelfde bouwlijn als het hoofdgebouw.

Het herstel is geen straf, doch een wijze van teruggave, waarvan de betwisting het voorwerp oplevert van een burgerlijke vordering, die tot de bevoegdheid van de burgerlijke rechter behoort.

Het derde lid van art. 27 van het Wetsbesluit van 2 December 1946 strekt tot hetzelfde doel als art. 23 derde lid van het Besluit van 12 September 1940. Uit de aan dit laatste Besluit voorafgaande toelichting blijkt dat men het vorderen van het herstel en de omvang daarvan heeft willen voorbehouden aan de administratieve overheid om te voorkomen dat de strafrechter ambtshalve, na de strafwet te hebben toegepast, het herstel zou bevelen.

De in het derde lid van art. 27 van het Wetsbesluit van 2 December 1946 gebruikte bewoordingen, zoals begroting door de voorzitter van de Boetstraffelijke Kamer, wijzen op toepassing alleen wanneer de vordering tot herstel voor de strafrechter is ingesteld, zonder de bevoegdheid van de gewone rechter op burgerlijk gebied te wijzigen.

Op dit burgerlijk karakter van de vordering wijzen trouwens ook de gebruikte bewoordingen : herstel van de overtreding (*la réparation de l'infraction*).

Belgische Staat t/ Oosterlynck.

Overwegende dat de vordering strekt tot de veroordeling van de verweerder om binnen de twee maanden van het onderhavig vonnis zijn autobergplaats af te breken, die zonder machtiging gebouwd werd op dezelfde bouwlijn als het hoofdgebouw, en te zeggen voor recht dat het bestuur, aangeduid door de Minister van Openbare Werken of door zijn afgevaardigde, zal gemachtigd zijn om te voorzien in de uitvoering van het vonnis op verweerders kosten, laatstgenoemde, gehouden zijnde tot de terugbetaling er van op taxatie door de Voorzitter der rechtbank;

Overwegende dat, bij vonnis van de 7de kamer van deze rechtbank, de verweerder op 27 Mei 1952, wegens inbreuk op het Besluit-Wet van 2 December 1946, veroordeeld werd tot een boete van 26 fr. × 10, met opschorsing gedurende drie jaar, en de kosten, zonder dat er uitspraak werd gedaan over het herstel van de inbreuk, wat trouwens niet gevorderd wordt;

Overwegende dat dit herstel geen straf uitmaakt, doch een wijze van teruggave, waarvan de betwisting het voorwerp uitmaakt van een burgerlijke vordering die voor beslechting tot de bevoegdheid behoort van

de burgerlijke rechter (Vgl. Marcotty, de la voirie publique par terre, n° 333);

Overwegende dat het derde lid van art. 27 van het Besluitwet van 2 December 1946 hetzelfde doel nastreeft als art. 23, 3e lid, van het besluit d.d. 12 September 1940;

dat uit de aan dit laatste besluit voorafgaande toelichting blijkt dat men het vragen van het herstel en de omvang er van heeft willen voorbehouden aan de administratieve overheid, om te beletten dat de strafrechter ambtshalve, na de strafwet te hebben toegepast, de herstelling zou bevelen (Wilkin, Voirie, constructions et Urbanisme, n° 172, blz. 393; Jan Ronse : Aanspraak op schadeloosstelling uit onrechtmatige daad, n° 422, blz. 297 in voetnoot);

Overwegende dat het 3e lid van art. 27 van het besluitwet van 2 December 1946 de gebruikte termen, zoals taxatie door de Voorzitter van de boetstraffelijke kamer, alleen zijn toepassing vindt wanneer de vordering tot herstel vóór de strafrechter werd ingesteld, zonder de bevoegdheid van de gewone rechter op burgerlijk gebied te wijzigen;

Dat dit burgerlijk karakter van de vordering trouwens beklemt ondertoon wordt door de aangewende termen herstel van de inbreuk (*« la réparation de l'infraction »*) (Vgl. Verbr., 26 Mei 1930, Pas. 1930, 1, 235; id., 13.3.1931, Pas. 1931, 1, 124);

Overwegende dat de verweerder tenslotte aan de rechtbank vraagt om na het beslechten van de opgeworpen onbevoegdheid toegelaten te worden om over de grond te besluiten; dat er aanleiding toe bestaat om op deze vraag in te gaan;

Op die gronden, de Rechtbank,

Gelet op de artikelen 2, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Alle andere conclusies van de hand wijzende;

Verklaart zich bevoegd om kennis te nemen van het geschil;

Vooraleer ten gronde te beslissen, beveelt de verweerder nader te besluiten;

Verzendt de zaak tot verdere behandeling naar de openbare terechtzitting van 28 October 1954;

Veroordeelt de verweerder in de kosten van het onderhavig vonnis en reserveert de overige kosten;

Acht geen termen aanwezig om het onderhavig vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE MECHELEN

30 November 1954

Voorzitter : M. Croonen.

O.M. : M. Lebeer.

Strafvordering. — Vereisten voor de toepasselijkheid van art. 192 Wetboek van Strafvordering.

Het wegnemen van zand op eens anders grond levert niet op diefstal in de zin van art. 461 W. v. S. doch de overtreding van art. 90/7° Landelijk Wetboek; krachtens art. 138 Wetboek van Strafvordering valt deze overtreding onder de bevoegdheid van de Politierechter.

In het onderhavige geval is art. 192 Wetboek van Strafvordering niet toepasselijk, daar deze bepaling alleen van toepassing is, wanneer in de dagvaarding of in de beschikking tot verwijzing, het feit als wanbedrijf is omschreven, doch ter terechtzitting blijkt dat het slechts een overtreding is, omdat een van de voor het wanbedrijf vereiste bestanddelen niet be-

wezen is. Art. 192 Wetboek van Strafvordering vindt daarentegen geen toepassing, wanneer zoals in casu hij die dagvaardt een dwaling begaan heeft door het feit als wanbedrijf te beschouwen, terwijl het een overtreding is. De Rechtbank is in zodanig geval onbevoegd om van het telastgelegde feit kennis te nemen.

O. M. en Degraux en cs. b.p. t/ D.

Aangezien de door de Heer Procureur des Konings ingestelde informatie aan het licht heeft gebracht dat beklaagde W. in 1954 tot 9 Juni op het eigendom van de burgerlijke partij Degraux ongeveer 2.352 m³ zavelgrond heeft gestoken en deze zavelgrond heeft weggevoerd en verkocht;

Dat dit feit door deze magistraat omschreven als enkele diefte — wanbedrijf voorzien bij de artikelen 461 en 463 van het Strafwetboek — en de beklaagde D. voor de Correctionele Rechtbank heeft gedagvaard;

Dat nochtans het feit dat ten laste wordt gelegd van de beklaagde, klaarblijkelijk de inbreuk is voorzien door artikel 90/7° van het Landelijk Wetboek en gestraft wordt met een geldboete van 15 tot 25 frank en een gevangenisstraf van 1 tot 7 dagen of met één van deze straffen;

Aangezien naar luid van artikel 138 van het Wetboek van Strafvordering, deze overtreding van de bevoegdheid is van de politierechter;

Aangezien er in onderhavig geval geen toepassing kan gedaan worden van artikel 192 van het Wetboek van Strafvordering;

Dat inderdaad deze bepaling dan alleen van toepassing is wanneer in de dagvaarding of in de beschikking tot verwijzing, het misdrijf als wanbedrijf wordt omschreven, doch ter terechtzitting blijkt dat het feit slechts een overtreding is, omdat namelijk één van de tot het wanbedrijf vereiste bestanddelen niet bewezen is;

Dat artikel 192 van het Wetboek van Strafvordering niet van toepassing is wanneer de partij die dagvaardt een dwaling begaat door het feit als wanbedrijf te beschouwen wanneer het eigenlijk een overtreding is;

Dat in onderhavig geval het feit waarvoor de vervolging werd ingesteld, van de informatie af, al de bestanddelen vertoonden van de inbreuk voorzien door artikel 90/7° van het Landelijk Wetboek en het dus bij dwaling als enkele diefte werd beschouwd en vervolgd;

Dat dienvolgens de Rechtbank onbevoegd is om over het feit te wijzen;

Vlaamse Juristen,
abonneert U
op het
"Rechtskundig Weekblad"

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

18 October 1952.

Voorzitter : M. Van Lerberghe.

Rechters : M.M. Martens en Beyaert.

Referendaris : M. Vandekerckhove.

Advocaten : Mrs Vantomme en Roelandts.

Faillissement. — Voorrechten. — Wet van 5 September 1807. — Kosten in Politiezaken. — Kosten tot behoud van de zaak (art. 20/4° wet van 16 December 1851). — Recht van terughouding.

De wet van 5 September 1807 kent slechts een voorrecht toe voor de kosten, waartoe de verdachte in politiezaken is veroordeeld, niet voor de geldboete.

Door «kosten tot behoud van de zaak» in artikel 20, 4° van de wet van 16 December 1851, moeten verstaan worden zodanige kosten, zonder het maken waarvan het voorwerp geheel of ten dele zou zijn verloren gegaan, althans ongeschikt zou zijn geworden voor het normale gebruik; dat begrip omvat niet de kosten tot verbetering, omvorming of revisie der zaak, noch de gewone kosten van onderhoud of herstel, die niet noodzakelijk zijn om de zaak te gebruiken tot het doel, waartoe zij bestemd is.

De uitoefening van het voorrecht is niet gebonden aan het bezit van de zaak door de schuldeisers.

Het voorrecht kan slechts uitgeoefend worden op de zaak zelf of juist op de behouden waarde; het voordeel der overige schuldeisers is beperkt tot de meerwaarde, die de zaak door het maken van de kosten tot behoud heeft verkregen.

Waar het voorrecht bestaat, is het recht van terughouding, in zover dit een zekere vorm van voorrecht voor de schuldeiser medebrengt, opgegaan in het voorrecht.

Hij die krachtens een aannemingsovereenkomst herstellingen aan het roerend goed van een ander heeft verricht en dus recht op betaling heeft, en het herstelde voorwerp nog in zijn bezit heeft, kan zich op zijn recht van terughouding van die zaak beroepen tegenover de eigendomsvordering van de eigenaar of van een derde.

Het recht van terughouding gaat te niet door teruggave van de zaak aan de eigenaar en herleeft niet voor de vroegere herstellingen bij een nieuwe overhandiging aan de aannemer ten einde nieuwe herstellingen van het voorwerp te verrichten.

Het recht van terughouding kan bij faillissement van de schuldenaar ook aan de curator worden tegengeworpen.

Het recht van terughouding schept echter geen voorrecht, zodat bij faillissement van de schuldenaar de schuldeiser dat recht kan uitoefenen, niet tot de volledige voldoening van zijn schuld, maar alleen totdat hij de hem in het faillissement toekomende percenten zal hebben ontvangen.

N.V. Fonderies et Emailleries d'Audenaerde, p.v.b.a., Garage Urbain, Ontvanger gerechtelijke akten en domeinen t/ Mr Roelandts q.q. (faillissement Desmet).

Overwegende dat de Ontvanger der Gerechtelijke Akten en Domeinen van Oudenaarde, alsmede de N.V. Fonderies et Emailleries d'Audenaerde A. De Saegher et De Temmerman, verstek laten gaan;

Gezien de betwistingen en de stukken;

Overwegende dat de Rechtbank zo mogelijk door

één vonnis over al de geschillen, na onderzoek der schuldvorderingen, moet beslissen (artikel 504 der wet op de falingen);

I. *Betwisting Ontvanger*

Overwegende dat hij zijn opneming in het bevoorrecht passief der faling vordert voor 620 frank uit hoofde van 500 frank boete + 120,25 frank kosten, naar aanleiding van een politiestraf van 12 Mei 1952, opgelopen door gefaalde;

Overwegende dat de curator het bedrag niet betwist, maar wel het voorrecht voor de boete;

dat hij dit terecht doet, vermits de wet van 5 September 1807 slechts een voorrecht toekent voor de kosten, waartoe de betichte in politiezaken werd veroordeeld en niet voor de boete (Genin, n° 1153 en 1154; De Page, T. VII, I, n° 58; Kluyskens, Voorrechten en Hypotheken, n° 61);

II. *Betwisting p.v.b.a. Garage Urbain*

Overwegende dat deze haar opneming vordert in het bevoorrecht passief der faling voor 42.925,60 frank hoofdens herstellingskosten, uitgevoerd aan de auto «Jeep» van gefaalde;

Overwegende dat de curator het bedrag van deze schuld niet betwist, maar elk voorrecht in hoofde van eiseres ontkent en door de wedereis de aflevering van de auto «Jeep», door eiseres gehouden, vordert;

Overwegende dat eiseres haar voorrecht steunt op artikel 20, 4e der wet van 16 December 1851, volgens hetwelk op bepaalde roerende goederen bevoorrecht zijn de kosten tot behoud van de zaak gedaan en betoogt dat de gehele inschuld dergelijke kosten als grond heeft;

Overwegende dat op relevé van 30 Juni 1951 als eerste punt vermeld staat: nog te betalen op levering auto: 1.000 frank, hetgeen met kosten tot behoud van de zaak niets te maken heeft, maar het saldo is van een koopprijs;

dat op diverse rekeningen vanaf 31 October 1950 tot 30 Juni 1951 een reeks van kosten staan, zoals dépannage, levering van olie en van naphte, gewoon onderhoud en nazicht van de wagen, enz., zodat eerst in feite moet uitgemaakt worden welke bedragen wezenlijk tot behoud van de zaak gediend hebben, of minstens herstellingen waren, zonder dewelke de auto als bruikbaar voorwerp geheel of ten dele zou teniet gegaan zijn;

dat deze vraag zich stelt voor de rekening van 27 Mei 1952;

Overwegende dat een deskundige de Rechtbank dienaangaande zal moeten voorlichten, zodat het wijzen ten gronde niet onmiddellijk kan gebeuren;

Overwegende echter dat de Rechtbank hier reeds de rechtsbeginselen wil uiteenzetten, waaromtrent partijen in discussie zijn;

Overwegende dat «kosten tot behoud van de zaak» betekent dusdanige kosten, zonder dewelke het voorwerp geheel of ten dele zou verloren gegaan zijn, of minstens ongeschikt zou geweest zijn tot het normaal gebruik (De Page, T. VII, I, n° 198);

dat dit begrip niet behelst: de kosten van verbetering of van omvorming of van revisie der zaak en ook niet de gewone onderhouds- of herstellingskosten, niet noodzakelijk om de bruikbaarheid of het doel, waartoe een zaak bestemd is, te verzekeren (De Page, eodem loco);

Overwegende dat bepaalde herstellingskosten aan

een auto wel degelijk kosten tot behoud der zaak kunnen zijn;

Overwegende dat, volgens Ripert, *Traité élém. de Dr. Comm.*, éd. 1948, n° 2.785, het voorrecht van artikel 2102, 3e lid van het Frans Burgerlijk Wetboek niet kan worden ingeroepen tegen een gefaalde, indien het behouden voorwerp zich in het bezit van gefaalde bevindt; dat de Belgische rechtsleer echter een andere mening is toegedaan en betoogt dat het voorrecht in hoofde van de schuldeiser niet gebonden is aan het bezit van de zaak (De Page, eodem loco, n° 204, 2; Kluyskens, Voorrechten en Hypotheken, n° 123, 1e lid);

Overwegende dat het voorrecht slechts kan uitgeoefend worden op de zaak zelf of beter op de behouden waarde, vermits het behoud slechts gedeeltelijk kan zijn (De Page, eodem loco, 204, n° 3); dat het voordeel der andere schuldeisers beperkt is tot de meerwaarde, aan het voorwerp, door deze behoudskosten gegeven; dat de Rechtbank eveneens dergelijk advies aan een deskundige moet vragen;

Overwegende dat daar waar het voorrecht bestaat, het retentierecht, in zoverre dit een zekere vorm van voorrecht voor de schuldeiser medebrengt, opgeslorpt is door het voorrecht (De Page, T. VII, n° 800);

Overwegende echter dat diegene die krachtens een aannemingsovereenkomst herstellingen aan het roerend goed van een andere eigenaar heeft uitgevoerd en dus recht op betaling verwerft, en het herstelde voorwerp nog in zijn bezit houdt (cfr. artikel 570 der wet op de falingen) een retentierecht op dit voorwerp kan uitoefenen tegenover de revindicatievordering van de eigenaar of van een derde;

dat eiseres terecht het retentierecht inroept tegenover de door de curator ingestelde wedereis tot afgifte van de auto;

Overwegende echter dat het ter zake voorlopig geen belang heeft te onderzoeken in hoeverre het retentierecht kan uitgeoefend worden voor de vroegere herstellingen, door eiseres aan de auto gedaan, zonder betaling door de eigenaar en met desniettegenstaande overhandiging van de auto aan de eigenaar (in Belgisch recht wordt het retentierecht in dergelijk geval als uitgedoofd beschouwd door de afgifte en herleeft dit recht voor de vroegere herstellingen niet bij een nieuwe overhandiging van hete voorwerp aan de aannemer, ten einde nieuwe herstellingen uit te voeren; zie R.P.D.B. V^o, *Rétention*, n°s 26, 27, 140; zie Hrb. Brussel, 8 Mei 1923, J.C.B. 1923, 319; Hrb. Brussel, 10 December 1925, J.C.B. 1926, 66; Hrb. Brussel, 21 Juni 1930, J.C.B. 1930, 315; Hrb. Kortrijk, 27 Juni 1931, J.C.F. 1931, 174; contra: de jongste Franse rechtspraak, aangegeven in R.P.D.B. V^o, *Rétention*, n°s 58, 59 en 60);

dat in dergelijk geval geen retentierecht kan uitgeoefend worden, zelfs niet wanneer het voorwerp terug het houderschap van de aannemer bekomt (Hrb. Gent, 21 April 1951, R. W. 1951-1952, 972);

Overwegende dat het retentierecht inderdaad ook in materie van falingen tegen de curator kan opgeworpen worden (Dendermonde, 24 Juni 1933, as. 1934, III, 47; Hrb. Brussel, 15 October 1927, J.C.B. 1927, 297; Hrb. Brussel, 16 November 1932, B.J. 1933, 364; De Page, T. VII, I, n° 199, Note 9);

Overwegende dat het retentierecht echter geen voorrecht schept (De Page, T. VII, I, n° 199, met noot 1), zodat bij faling de schuldeiser het retentierecht kan uitoefenen, niet tot aan de volledige betaling van zijn schuld, maar alleen totdat hij zijn dividend in de einduitslag der faling zal hebben ont-

vangen (Hof Brussel, 8 Mei 1907, Pas, 1907, II, 215), een oplossing die onpractisch is, omdat de curator moeilijker en tegen een geringe prijs het door de schuldeiser geboden voorwerp kan verkopen, de schuldeiser aan het retentierecht ook tegenover een derde eigenaar kunnende opwerpen;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST NIKLAAS-WAAS

9 November 1954.

Voorzitter : M. Dirix.

Rechters : M.M. Blauwaert en Maes.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaten : Mrs Geerinck en Maillet.

Faillissement. — Delegatieovereenkomst gedurende het « verdachte » tijdperk. — Nietigheid van de daaruit voortvloeiende betaling ten aanzien van de failliete boedel.

Wanneer de aannemer aan de aanbesteder de toelating geeft zijn (des aannemers) schuld jegens de onder-aannemer van schilderwerken rechtstreeks aan laatstgenoemde te betalen en het aldus betaalde bedrag af te houden van de aannemingsom, levert zulks een overeenkomst van delegatie tussen de drie partijen op.

De dientengevolge door de aanbesteder aan de onder-aannemer gedane betaling, nadat de hoofdaannemer zijn betalingen gestaakt had, is krachtens artikel 445, derde lid, van de Faillissementswet nietig ten aanzien van de failliete boedel.

Bedoelde betaling mag niet worden gelijkgesteld met een betaling in speciën, die de gefailleerde aannemer zelf zou hebben gedaan.

De aanbesteder en onder-aannemer zijn niet opgetreden als loutere lasthebbers van de hoofdaannemer.

Voor het bestaan van de drie-partijen-overeenkomst van delegatie is niet vereist, dat de toestemming van de drie partijen op hetzelfde tijdstip wordt gegeven.

Mr Geerinck q.q. t/ Wittevrongel.

Overwegende dat Albert Claeys, aannemer, thans in staat van faillissement, in 1952 aanvaard had een woonhuis voor Frans Verstraete te bouwen;

Overwegende dat hij de schilderwerken van gezegd woonhuis aan Lucien Wittevrongel, hier verweerder, toevertrouwde, en hem hiervoor 3.605 fr. verschuldigd geworden was, volgens factuur van genoemde onder-aannemer;

Overwegende dat Albert Claeys, tijdens het verdachte tijdperk, aan de heer Verstraete toelating gaf de factuur van de schilderwerken rechtstreeks aan verweerder, de onderaannemer, te betalen en het bedrag van die betaling af te houden van de aannemingsprijs die hij, Verstraete, nog aan hem, Albert Claeys, schuldig bleef;

Overwegende dat de heer Verstraete werkelijk de som van 3.605 fr. aan verweerder Wittevrongel betaalde en van zijn schuld tegenover de failliet aftrok;

Overwegende dat het niet betwist is geworden dat de heer Verstraete wist dat Wittevrongel; 1° de schuldenaar was van Claeys, 2° het bedrag dat hij van de heer Verstraete zou ontvangen voor zich zou houden

en als betaling beschouwen van zijn factuur van schilderwerken;

Overwegende dat de heer Verstraete evenmin betwist dat hij wist dat de betaling, die hij deed aan een derde, voor gevolg zou hebben dat een gelijkwaardig deel van zijn schuld tegenover Claeys, bij compensatie te niet zou gaan;

Overwegende dat het uit die omstandigheden dient aangenomen te worden dat een delegatieovereenkomst tussen de drie partijen, Claeys - Verstraete - Wittevrongel tot stand is gekomen;

Overwegende dat verweerder aldus bij middel van gezegde delegatie werd betaald tijdens het verdachte tijdperk;

Overwegende dat de curator in het faillissement bij onderhavige vordering vraagt dat die betaling nietig zou worden verklaard ten aanzien van de failliete boedel en dat verweerder derhalve zou verwezen worden de som van 3.605 fr. in zijn handen terug te storten;

Overwegende dat die vordering gegrond voorkomt;

Overwegende dat de litigieuze betaling inderdaad nietig is bij toepassing van artikel 445, derde lid, van de wet op het faillissement, volgens hetwelk de betaling van vervallen schulden, gedurende het verdachte tijdvak, alleen geldig kan geschieden bij middel van speciën of handelseffecten;

Overwegende dat verweerder oppert dat de litigieuze betaling, alhoewel door een derde gedaan, niettemin met gereed geld geschiedde en derhalve, volgens hem, zou dienen gelijkgesteld te worden met een betaling in speciën, die de failliet zelf zou gedaan hebben;

Overwegende dat weliswaar de aanstaande failliet, gedurende het verdachte tijdperk, geldig door een lasthebber de daden mag stellen die hij persoonlijk geldig zou mogen verrichten;

dat hij derhalve geldig een derde mag gelasten voor hem geld te ontvangen, bij zijn schuldenaar of voor hem een som te betalen aan zijn schuldeiser;

doch, overwegende dat de litigieuze rechtsdaad zich niet beperkt tot dergelijk louter mandaat;

dat Wittevrongel, inderdaad, in feite, niet eenvoudig werd gelast bij de heer Verstraete een som te gaan innen in naam van Albert Claeys aan wie hij gezegde som zou overmaken;

dat de bedoeling van de drie partijen blijkbaar van meet af aan is geweest dat Wittevrongel de som voor zich zou houden, die ontvangst als betaling van zijn factuur zou mogen beschouwen en dat ditzelfde bedrag in mindering zou komen van de schuld van de heer Verstraete tegenover Albert Claeys;

Overwegende dat de heer Verstraete, zijnerzijds, wanneer hij Wittevrongel betaalde, niet handelde als een louter mandataris gebruikende speciën die hij van de volmachtgever daartoe zou ontvangen hebben en waarover deze laatste op zicht kon beschikken;

dat hij wist dat zijn betaling voor onmiddellijk gevolg zou hebben het te niet gaan, bij compensatie, van zijn eigen schuld jegens Claeys, ten belope van het betaalde bedrag, schuld die ouder was dan het mandaat en volkomen vreemd aan het mandaat om te betalen;

Overwegende dat de verrichte handeling aldus al de kenmerken vertoont van de delegatie, als driepartijen-overeenkomst strekkende tot vereenvoudiging van de complexe bestaande rechtsverhoudingen waar door een dubbele vrijstelling tweeweggebracht wordt ten gevolge van een enkele betaling (Jan Ronse, Delegatieovereenkomst, in de A.P.R.);

Overwegende dat het voor het bestaan van de be-
weerde delegatie niet noodzakelijk is, dat de toestemming van de drie partijen gezamenlijk of op hetzelfde ogenblik uitgedrukt zij geweest;

dat het volstaat dat ieder van de betrokkenen zijn akkoord tijdig doch desgevallend successievelijk heeft gegeven tot de wijziging van de twee rechtsverhoudingen die hem rechtstreeks aanbelangden;

Overwegende dat verweerder in pleittermen liet gelden dat er bijna geen verschil zou bestaan tussen de litigieuze rechtsdaad en het geval waar de heer Verstraete Claey's zou betaald hebben in aanwezigheid van verweerder die dan onmiddellijk het geld zou opgestreken hebben;

dat de beknibbelde betaling aldus volgens verweerder geldig zou dienen verklaard te worden, waar de volgens hem zo gelijkende betaling in aanwezigheid van verweerder, alleszins geldig ware geweest;

Overwegende dat die voorstelling van de rechtsverhoudingen uit het oog verliest dat er in het door het verweerder ondersteld geval geen voorafgaande overeenkomst ten behoeve van Wittevrongel zou bestaan hebben, zodat in dit geval niets Claey's kon beletten het geld zelf op te strijken in stede van het aan Wittevrongel over te maken en niets de heer Verstraete kon beletten Claey's te betalen liever dan Wittevrongel;

dat de aangegane overeenkomst integendeel juist voor doel had dit gevaar voor verweerder uit de weg te ruimen;

Overwegende dat de gedane veronderstelling aldus wijst op een loutere toevallige en feitelijke samenkomst van drie personen waarin de betaling zou geschieden op grond van de oorspronkelijke rechtsverhoudingen tussen partijen;

dat de litigieuze toestand integendeel het voorwerp was van een stellige voorafgaande overeenkomst die de vroegere rechtsverhoudingen wijzigde tot zover dat verweerder de betaling rechtstreeks van de heer Verstraete kon eisen;

Overwegende dat de betaling, in dit perspectief, ongeldig is omdat de overeenkomst waarvan zij de uitvoering is, m.a.w. de delegatieovereenkomst zelf ongeldig is als wijze om tot de betaling te komen;

Overwegende dat verweerder verder nog opwerpt dat indien Claey's de factuur van Wittevrongel met specien zelf had betaald, de failliete boedel niet minder ware verarmd geweest dan nu dat de heer Verstraete dezelfde som rechtstreeks aan verweerder betaalde;

Overwegende dat die beschouwing — al ware de vooropgestelde bewering volkomen juist — niet dienende is, waar de grond van de nietigheid niet op de verarming van de boedel berust;

Overwegende dat wanneer de schuldenaar gedurende het verdachte tijdvak persoonlijk en met specien betaalt — wijze van betaling die de normaalste is — er op die wijze zelve geen reden bestaat om de verdenking van de schuldeiser te wekken nopens de beeerde toestand van de schuldenaar;

dat hij derhalve gerust dergelijke betaling mag aanvaarden, tenzij hij die toestand anderszins zou kennen (artikel 446);

Overwegende dat de wetgever integendeel geacht heeft dat elke betalingswijze die afwijkt van de wijze die hij als de strikt normale beschouwt, de aandacht van de schuldeiser moet wekken op de moeilijkheden waarin de schuldenaar verkeert;

Overwegende dat de sanctie van de nietigheid aldus niet zozeer en alleszins niet rechtstreeks de verarming van de boedel beoogt dan wel het feit dat de schuldeiser zich niet wetens mag doen bevoordelen door de schuldenaar waarvan hij de slechte toestand kent;

Overwegende dat de wetgever nopens die kennis een vermoeden heeft gesticht, gesteund op de wijze van betaling;

dat dit vermoeden « juris et de jure » is, zodat het

onverschillig voorkomt, of, in feite, in het bepaald onderworpen geval, de schuldeiser al dan niet de staking van de betalingen werkelijk heeft gekend;

Overwegende dat het derhalve terecht wordt aangenomen dat de delegatie « een uitzonderlijke wijze van betalen » is « in de zin van artikel 445 Faillissementswet » (Jan Ronse, loc. cit., en talrijke auteurs geciteerd door Hrb. Brussel, 3 Februari 1951, Rev. Faill., 1951-1952, blz. 262);

Overwegende dat de curator het eens is om verweerder in het gewoon passief in te schrijven voor het bedrag van 3.605 frank, wanneer hij dit bedrag zal terugbetaald hebben;

Om deze redenen,

De Rechtbank, makende melding dat artikelen 2, 30 tot 42 der wet van 15 Juni 1935 werden nageleefd;

Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond, dienvolgens verklaart nietig en tegenover de failliete boedel niet tegenstelbaar de betaling van verweerder ontvangen ten belope van 3.605 frank;

Verwijst verweerder om gezegde som van 3.605 frank aan eiser, qualitate qua, te betalen met de gerechtelijke interesten;

Verwijst bovendien verweerder in de kosten;

Zegt voor recht dat verweerder als schuldeiser in het gewoon passief van het faillissement Albert Claey's zal dienen opgenomen te worden voor de som van 3.605 frank, wanneer hij bovenstaande veroordelingen zal uitgevoerd hebben.

NOOT: Aan te tekenen A.P.R., Tw. Delegatieovereenkomst, n° 176.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE AALST

1e Kamer. — 13 Mei 1954.

Voorzitter: M. De Schaepdrijver.
Rechters: M.M. Schuermans en Mertens.
Referendaris: M. Van den Bergh.
Advocaten: Mrs De Bruyn en Moreels.

1. Rekening-courant. — Rechtsgevolgen.
2. Faillissement van de schuldenaar. — Toepassing van art. 445, vierde lid, Fw.
3. Handelspand op vordering. — Wijze van vestiging. — Verpande vorderingen van de aannemer op aanbesteders. — Titels. — Tot welke bedragen strekt het pandrecht zich uit?

1. *Geen enkele wetsbepaling regelt de rechtsgevolgen van de rekening-courant; inzonderheid bepaalt geen enkel wetsvoorschrift, dat een rekening-courant ondeelbaar is en geen schuld bestaat zo lang de rekening-courant niet is afgesloten. Wat de rechtsverhouding tussen partijen betreft, wordt de rekening-courant bepaald door hun overeenkomst. In het onderhavig geval blijkt uit de overeenkomst, dat de rekening-courant iedere dag werd afgesloten, zodat iedere dag de schuld vaststond, ofschoon zij niet opeisbaar was.*

2. *Hieruit volgt, dat pandrechten door de schuldenaar in de « verdachte » periode verleend voor een vroeger vaststaande schuld uit rekening-courant, krachtens artikel 445, vierde lid Faillissementswet ten opzichte van de failliete boedel nietig en zonder gevolg zijn. Voor de toepasselijkheid van artikel 445, vierde lid, Faillissementswet is het niet nodig, dat*

de schuld van de gefailleerde opeisbaar was, doch voldoende dat zij vóór de vestiging van het pand was aangegaan.

3. Een handelspand wordt gevestigd overeenkomstig de wijzen, die in zaken van koophandel zijn aangevaard voor de verkoop van goederen van dezelfde aard (artikel 1 van de wet van 5 Mei 1872); krachtens artikel 1689 B.W., dat eveneens in handelszaken van toepassing is, geschiedt de levering van een vordering door de overgave van de titel; bijgevolg wordt ook het handelspand door de overgave van de titel gevestigd. Krachtens artikel 1 van de wet van 5 Mei 1872 moet de titel in het bezit gesteld zijn en blijven van de schuldeiser of van een derde, omtrent wie partijen overeengekomen zijn.

Brieven, waarbij aan de aannemer opdracht wordt gegeven om bouwwerken uit te voeren en die genaamtend zijn door de aanbestedder of zijn architect, zijn titels van de vordering van de aannemer op de aanbestedder. De aannemingsovereenkomst geeft aan de aannemer een schuldvoorweringsrecht, dat tot zijn vermogen behoort vanaf het sluiten der aannemingsovereenkomst; deze schuldvordering kan in pand worden gegeven.

Indien de in de akten van inpandgeving vermelde bedragen, waarvoor het pand is verleend, niet overeenstemmen met de bedragen van de titels, die in het bezit zijn van de schuldeiser-pandhouder, bestaat de voorrang voor het laatste bedrag, hetzij dit van de akte van inpandgeving, hetzij dit van de titel.

Indien de aanbestedder reeds voorschotten op de titel betaald had voordat het pandrecht gevestigd werd, heeft de schuldeiser-pandhouder geen recht op een hoger bedrag dan krachtens de titel door de aanbestedder nog verschuldigd was op het ogenblik der inpandgeving.

N.V. Bank van Brussel t/ Mr Moreels q.q.
(faillissement p.v.b.a. Van Pottelbergh en Zonen.)

Overwegende dat de Bank van Brussel tijdig aangifte heeft gedaan der volgende bevoorrechte schuldvoorwerings: 1° 3.014.915,50 frank debetsaldo der rekening van de failliete vennootschap in de boeken der aangeefster; 2° 1.637.099,10 frank uit hoofde non-betaling van wissels, die de handtekening der failliete vennootschap dragen; 3° 1.834.662 frank eventuele schuldvordering uit hoofde van borgstellingen;

Overwegende dat deze schuldvoorwerings door de curatoren worden betwist en de betwisting door de rechter-commissaris naar de debatten werd verzonden, zoals blijkt uit het verbaal van sluiting van het onderzoek der schuldvoorwerings dd. 8 Mei 1953;

1° Wat het debetsaldo der rekening van de failliete vennootschap in de boeken der aangeefster betreft;

Overwegende dat de partijen thans akkoord gaan dat het debetsaldo van de rekening der failliete vennootschap in de boeken van de aangeefster op 31 Maart 1953, datum van het vonnis van faillietverklaring bedroeg: 3.014.443,50 frank;

2° Wat het bedrag, gevorderd uit hoofde van niet betaling van wissel betreft;

Overwegende dat de aangeefster verklaart dat hare schuldvordering uit dien hoofde nog slechts 98.786 frank bedraagt;

Overwegende dat zij voor dit bedrag zou kunnen erkend worden, ten minste bij wijze van maatregel tot bewaring, doch dat zij nalaat te bewijzen dat zij houdster is der wissels;

Overwegende dat deze betwisting voor verdere behandeling naar een latere zitting dient verwezen te worden;

3° Wat de borgstellingen betreft:

Overwegende dat de aangeefster bewijst en de curatoren niet betwisten, dat zij zich voor de failliete vennootschap borg heeft gesteld tegenover een aantal derden voor een globaal bedrag van 1.834.662 frank;

Overwegende dat de curatoren doen opmerken dat de aangeefster uit dien hoofde slechts schuldeiseres zal worden, wanneer de gewaarborgde derden haar zullen gedwongen hebben als borg zekere bedragen te betalen, wat slechts zal geschieden na afrekening tussen de failliete vennootschap en de derden, die door de borgtocht gedekt zijn; dat de aangeefster akkoord gaat om de opneming in het passief te laten uitstellen tot op het ogenblik, waarop hare eventuele schuldvordering zal vaststaan; dat deze betwisting voor verdere behandeling naar een latere zitting dient verwezen te worden;

4° Overwegende dat de schuldeiseres in hare aangifte vermeldt: «ces engagements sont garantis notamment par l'affectation en gage au profit de la soussignée de diverses créances d'un montant total de 91.567.500 francs»; dat de curatoren die voorrang om verschillende redenen betwisten;

1. Overwegende dat de curatoren op grond van het art. 445, lid. 4, Fw. de werking tegenover de failliete boedel betwisten van de pandrechten, gevestigd op de schuldvoorwerings der failliete vennootschap op «l'Institut des Filles de la Sagesse» te Sint-Joosten-Node en op de E. P. Karmelieten te Berchem-bij-Antwerpen, omdat deze pandrechten zouden gevestigd zijn tijdens de verdachte periode voor vroeger aangegane schulden;

Overwegende dat de bedoelde pandrechten gevestigd werden de 27 Januari 1953 en de 29 Januari 1953, terwijl de «verdachte» periode luidens het vonnis van faillietverklaring een aanvang heeft genomen op 30 September 1952;

Overwegende dat de schuldeiseres betwist dat het om vroeger aangegane schulden ging; dat zij beweert dat de schuld voortspruit uit een rekening-courant en als dusdanig eerst ontstaat of ten minste vaststaat bij het sluiten der rekening, hetwelk in het onderhavig geval plaats had de 31 Maart 1953, datum van het vonnis van faillietverklaring;

Overwegende dat de failliete vennootschap bij de Bank van Brussel een kredietopening had bekomen in rekening-courant tot een bedrag van 3.000.000 frank;

Overwegende dat geen enkele wetsbepaling de werking van de rekening-courant regelt en namelijk geen enkele wetsbepaling zegt, dat een rekening-courant ondeelbaar is en dat geen schuld bestaat, zolang de rekening-courant niet is afgesloten;

Overwegende dat, wat de verhouding tussen partijen betreft, de werking van de rekening-courant wordt bepaald door hun overeenkomst;

Dat de algemene bedingen en voorwaarden, betreffende de kredietopening door de Bank van Brussel opgesteld en toepasselijk gemaakt op hare verhouding met de failliete vennootschap, in hun artikel 9 bepalen dat de Bank aan de kredietnemer, zo dikwijls het dagelijks saldo van zijn rekening een wijziging zal hebben ondergaan, een uittreksel zal doen toekomen, dat het geboekte bedrag vermeldt alsmede het nieuw saldo, dat er uit volgt; dat bijgevolg de rekening-courant van de failliete vennootschap — wat trouwens ook blijkt uit het overgelegde rekening-uittreksel — iedere dag werd afgesloten, zodat iedere dag de schuld van de failliete vennootschap vaststond, hoewel ze niet opeisbaar was;

Overwegende dat, zelfs indien uit de overeenkomst der partijen gebleken ware dat hun bedoeling was

de rekening-courant eerst af te sluiten bij het stopzetten van het krediet, dan zou tijdens de loop van de rekening-courant de kredietnemer toch op ieder ogenblik, hetzij schuldenaar, hetzij schuldeiser geweest zijn en zou een loutere rekenkundige bewerking op ieder ogenblik toegelaten hebben uit te maken of ten laste van de kredietnemer een schuld bestond en tot welk bedrag;

Overwegende bovendien, dat artikel 445 Fw. aan de failliete boedel een bijzondere bescherming verleent en ten aanzien daarvan de overeenkomst der partijen niet vermag door het gebruik van een technisch procédé die bijzondere bescherming, welke de openbare orde aanbelangt, te niet te doen; dat dergelijke overeenkomst niet aan de failliete boedel zou kunnen worden tegengeworpen;

Overwegende dat de failliete vennootschap op de data, die de twee besproken in pandgevingen van schuldvorderingen voorafgingen, schuldenares was van de Bank van Brussel voor een aanzienlijk bedrag; dat het rekeninguittreksel inderdaad als debetsaldo op 26 Januari 1953 aangeeft frank 3.247.115,88 en als debetsaldo op 28 Januari 1953 frank 3.251.587,18;

Dat het zonder belang is dat de schuld van de failliete vennootschap niet opeisbaar was; dat, luidens de bewoordingen van artikel 445 lid. 4, Fw. voldoende is, dat de schuld voor de vestiging van het pand aangegaan was;

Dat de twee besproken verpandingen bijgevolg niet werken tegenover de failliete boedel, in zover zij de betaling van vroeger aangegane schulden moeten verzekeren;

Overwegende dat echter na de in pandgevingen nog talrijke inschrijvingen op het krediet en het debet van de rekening-courant werden geboekt en te onderzoeken blijft in hoever de in pandgevingen, voor de later aangegane schulden aan de failliete boedel kunnen tegengeworpen worden;

Dat de niet-werking tegenover het faillissement bij artikel 445, lid 4, Fw. is bepaald omdat het vestigen van een pand voor vroeger aangegane schulden in werkelijkheid een vrijgevigheid is, evengoed als de handelingen, gewraakt door lid 2 van het zelfde artikel; dat de Bank krediet had verleend aan de failliete vennootschap zonder de besproken in pandgevingen te eisen, zich tevreden stellend met de andere zekerheden, welke zij reeds bezat; dat, wanneer zij een aanvullende zekerheid kreeg, zij iets ontving waarop zij geen recht had; dat de vrijgevigheid en met haar het niet werken tegenover de failliete boedel maar zou verdwijnen voor het bedrag, dat bij het stopzetten der kredietopening dit der «vroeger aangegane schulden» zou overtreffen; dat men echter constateert dat bij het stopzetten der kredietopening op 31 Maart 1953 het debet van de failliete vennootschap bedroeg fr. 3.014.915 en was gedaald beneden het bedrag der vroeger aangegane schulden, zoals het rekeninguittreksel het aangeeft op de data der in pandgevingen, namelijk 3.247.115,88 fr. en 3.251.287,18 frank; dat bijgevolg de vrijgevigheid bleef bestaan en de besproken verpandingen voor geen enkel bedrag werken tegenover de failliete boedel;

II. Overwegende dat de curatoren opwerpen dat de pandrechten niet geldig waren gevestigd, omdat naar luid van artikel 1 der wet van 5 Mei 1872 op het handelspand het verpande voorwerp in het bezit moet gesteld zijn en blijven van de schuldeiser of van een derde, omtrent wie de partijen overeengekomen zijn, terwijl in het onderhavig geval zulks niet is geschied of niet kon geschieden, daar de in pand-

gegeven schuldvorderingen toekomstige en onbepaalde zaken waren, welke eerst effen zouden worden door de vaststelling der afrekening tussen de curatoren en de schuldenaars;

Overwegende dat een handelspand gevestigd wordt overeenkomstig de wijzen, die in zaken van koophandel zijn aanvaard voor de verkoop van goederen van dezelfde aard; dat naar luid van artikel 1689 B.W., hetwelk in handelszaken eveneens toepassing vindt, de levering bij de overdracht ener schuldvordering geschiedt door de afgifte van de titel; dat bijgevolg ook het handelspand gevestigd wordt door de afgifte van de titel;

Overwegende dat naar luid van artikel 1 der wet van 5 Mei 1872 de titel in het bezit moet gesteld zijn en blijven van de pandnemer of van een derde, omtrent wie de partijen overeengekomen zijn; dat de uitoefening van het zakelijk recht van de pandnemer de buitenbezitstelling van de pandgever veronderstelt;

Overwegende dat de Bank van Brussel geen titel voorlegt, die haar zou overhandigd zijn bij de in pandgeving der schuldvorderingen van de failliete vennootschap op de aanbesteders, Abdij van Keizersberg te Leuven en N.V. Molens Van der Stucken te Antwerpen; dat die panden alleszins nietig zijn bij gebrek aan bezit van de titel;

Overwegende dat de schuldvorderingen op de Abdij van Achel werden in pand gegeven voor de bedragen van 3.500.000 fr., 16.142.000 frank en 8.384.000 frank; dat de Bank van Brussel de titel niet kan voorleggen, betreffende de laatste schuldvordering, groot 8.384.000 frank en voor dit bedrag het pand alleszins nietig is bij gebrek aan inbezitstelling;

Overwegende dat voor de overige panden de titel, welke in het bezit is der Bank van Brussel, bestaat ofwel uit het aannemingscontract, genaamtend door de aanbestede en de failliete vennootschap, ofwel uit bestellingsbrieven, genaamtend door de aanbestede of door zijn architect, waarbij aan de failliete vennootschap werd medegedeeld, dat zij met de uitvoering der bouwwerken werd gelast;

Overwegende dat bestellingsbrieven volstaan om als bewijs der overeenkomst te dienen; dat zulks ook waar is voor de bestellingsbrief genaamtend door de architect, vermits deze als lasthebber van de aanbestede is opgetreden;

Overwegende dat de Bank van Brussel bijgevolg voor de besproken panden in het bezit is der overeenkomst, welke de failliete vennootschap met de aanbesteders verbindt;

Maar overwegende dat de curatoren opwerpen, dat het contract van onderneming geen titel schuldvordering is; dat dit contract aan de ondernemer enkel het recht geeft de werken uit te voeren en dat zijn schuldvordering eerst zal ontstaan nadat de werken geheel of gedeeltelijk zullen uitgevoerd zijn en de aannemer op grond der overeenkomst aanspraak zal mogen maken op het geheel of op een gedeelte van de prijs; dat de titel dan zal bestaan in het betalingsbevel dat zal uitgereikt worden;

Overwegende dat die stelling niet kan aanvaard worden; dat de aannemer niet alleen het recht, maar ook de plicht heeft de werken uit te voeren en de bouwovereenkomst aan de aannemer het recht geeft op betaling, indien hij die werken uitvoert; dat de bouwovereenkomst hem bijgevolg een schuldverrichtingsrecht verleent, dat tot zijn vermogen behoort sedert het sluiten der bouwovereenkomst; dat een eventuele schuldvordering in pand kan gegeven worden, vermits zij kan overgedragen worden. (De Page

VI, Nr 1032, cl. 1021; Verbr. 19.10. 1885, Pas. 1885, I, 259); dat de bouwovereenkomst de titel is, waarvan het bezit volstaat voor de geldigheid van het pand (Parijs 4 April 1935, S. 1935, 2, 124; D.N. 1955, 290; Chambéry 15 Juli 1935 vermeld en bijgetreden door Escarra VI, Nr 762, bl. 580; Hamel, Banque et opérations de banque, II, n° 964, bl. 549; Cosnard, in Le gage commercial, Etudes de droit commercial sous la direction de Joseph Hamel, bl. 576; Fredericq, Traité II, Nr 415, bl. 633, laatste lid);

Overwegende dat uit die beschouwingen voortvloeit dat het pand niet geldig is wat betreft de schuldvorderingen van de failliete vennootschap op de Abdij van Keizerberg, op de N.V. Molens Van der Stucken en op de Abdij van Achel, maar wat deze laatste betreft slechts voor het bedrag van 8.384.000 frank dat de Bank van Brussel in het bezit is van de titel der schuldvorderingen van de failliete vennootschap op 1° de v.z.w.d. Aartsbisschoppelijk College en Instituten van de Provincie Brabant te Mechelen voor een bedrag van 7.823.220,80 frank; 2° de Kerkfabriek van O.L.Vrouw Hemelvaart te Erembodegem voor een bedrag van 9.500.000 frank; 3° de Kerkfabriek van het H. Hart te Beveren-Zottegem voor een bedrag van 10.899.193,80 frank; 4° het Bisschoppelijk Groot Seminarie te Gent voor een bedrag van 3.850.000 frank; 5° de N.V. Anc. Etabl. d'Ieteren Frères te Brussel voor een bedrag van 12.698.675,30f r.; 6° de Witte Zusters Missionarissen van O. L. Vrouw-Afrika voor een bedrag van 2.261.433,80 frank; 7° de Abdij van Achel voor de bedragen van 3.500.000 frank en 16.141.301 frank; 8° de Commissie van Openbare Onderstand te Aalst voor een bedrag van 6.393.686 frank;

III. Overwegende dat de curatoren opwerpen dat de rechten welke de geldig gevestigde panden verleenden, tenietgegaan zijn, omdat de Bank van Brussel het volledig bedrag, waarop zij aanspraak mocht maken, heeft geïnd;

Overwegende dat het onderzoek van de waarde van dit middel verplicht het bedrag te bepalen, waarvoor de Bank van Brussel een pandrecht bezat en bovendien de mate waarin het pand te gelde gemaakt werd;

Overwegende dat de volgende principes dienen in acht genomen te worden;

a) Het bedrag, waarvoor het pand werd gegeven, werd vermeld in de akten van inpandgeving, maar het stemt nooit overeen met het bedrag van de titel, welke in het bezit van de Bank werd gesteld; nu eens is het bedrag van de akte van in pandgeving hoger, dan eens is het lager dan dit van de titel;

Daar het enerzijds mogelijk is een schuldvordering slechts gedeeltelijk in pand te geven, zal het gewaarborgde bedrag nooit hoger zijn dan het in de akte van inpandgeving vermelde;

Daar anderzijds vereist is dat de pandhouder in het bezit van het pand is gesteld, zal het gewaarborgde bedrag nooit hoger zijn dan dit van de titel;

Hieruit volgt dat het steeds het laagste bedrag, hetzij dit van de akte van inpandgeving, hetzij dit van de titel, zal zijn waarvoor de Bank de voorrang kan inroepen;

b) Voor sommige schuldvorderingen had de aanbesteder reeds voorschotten betaald op de titel vóórdat het pand gevestigd werd; de Bank kan niet meer recht hebben dan door de titel nog verleend op het ogenblik der inpandgeving, zodat de op de titel afbetaalde sommen het bedrag van het pandrecht verminderen;

Hier rijst nochtans een moeilijkheid: voor tal van aanbesteders heeft de failliete vennootschap meer

werk geleverd dan oorspronkelijk was bedongen; de Bank kan geen pandrecht bezitten voor het meer geleverd werk, omdat zij in geen enkel geval in het bezit is van de titel, waarbij dit meer geleverd werk werd gecontracteerd; maar de moeilijkheid bestaat hierin, te bepalen of de voorschotten door de aanbesteder betaald, hetzij aan de failliete vennootschap vóór de datum der inpandgeving, hetzij aan de Bank na deze datum, geschieden op de in pand gegeven titel ofwel op het meer geleverd werk;

Daar op de Bank als eiseres de bewijslast rust, zou zij moeten bewijzen dat de voorschotten, aan de failliete vennootschap gedaan vóór de datum der inpandgeving, op het meer geleverd werk dienen toegerekend te worden, wat zij in gebreke blijft te doen; zulks is trouwens onwaarschijnlijk daar de werken op de datum der inpandgeving nog in uitvoering waren en de oorspronkelijke werken eerst werden uitgevoerd, zodat de eerste voorschotten hierop zullen gedaan zijn;

De Bank zou ook moeten bewijzen dat de voorschotten, welke zij na het vestigen van het pand van de aanbesteder ontvangen, op het meer geleverd werk dienen toegerekend te worden, wat zij eveneens in gebreke blijft te doen; zulks is trouwens nog minder waarschijnlijk, daar de Bank luidens artikel 3 der Pandwet de kapitalen ontvangt van de in pand gegeven waarden, wat voor de aanbesteders, aan wie de inpandgevingen steeds betekend werden, de verplichting impliceerde haar die kapitalen af te dragen, terwijl die aanbesteders noch de verplichting noch het recht hadden haar de kapitalen af te dragen, verschuldigd over meer geleverd werk, daar zij geen volmacht hadden om uit hoofde van het meer geleverde werk, de voorschotten aan de Bank te betalen (art. 1277 B.W.);

c) Luidens hetzelfde artikel 3 der Pandwet moet de pandhoudende schuldeiser, die de kapitalen van de inpandgegeven waarden ontvangt, ze toerekenen op zijn schuldvordering; het ontvangen van die kapitalen is een verwezenlijking van het pand en vermindert naar verhouding het pandrecht;

Overwegende dat, wanneer deze principes op de inpandgevingen worden toegepast, zij de volgende uitslag geven;

1°) Wat de aanbesteedster v.z.w.d. Aartsbisschoppelijke Colleges en Instituten van de provincie Brabant betreft;

Overwegende dat luidens de titel d.d. 16 Mei 1951 de schuldvordering van de failliete vennootschap werd in pand gegeven voor een bedrag van 7.823.220,80 fr.;

Dat de aanbesteedster hierop vóór de betekening der inpandgeving dd. 21 Augustus 1951 geldig aan de failliete vennootschap tot een globaal bedrag van 1.622.821 frank voorschotten had betaald; dat zij op de titel verschuldigd bleef 6.200.399,80 frank en dit bedrag volledig aan de Bank heeft betaald;

Dat het pandrecht van deze laatste volledig is tenietgegaan;

2°) Wat de aanbesteedster, de Kerkfabriek van O. L. Vrouw Hemelvaart te Erembodegem, betreft;

Overwegende dat luidens de akte van inpandgeving dd. 24 Juni 1950, het pand werd gevestigd tot een bedrag van fr. 9.500.000;

Dat de Bank dit bedrag volledig heeft ontvangen;

Overwegende dat haar pandrecht volledig is tenietgegaan;

3°) Wat de aanbesteedster, de Kerkfabriek van het H. Hart te Bevegem-Zottegem betreft;

Overwegende dat luidens de titel dd. 2 Juli 1948 de schuldvordering van de failliete vennootschap werd in pand gegeven voor een bedrag van 10.899.193 fr.;

Dat de Bank dit bedrag volledig heeft ontvangen; Overwegende dat haar pandrecht volledig is tenietgegaan;

1°) Dat de som van 20.000 frank, door de Bank van de aanbestedder, het Bisschoppelijk Groot Seminarie te Gent, ontvangen de 20.6.53 na de opening van het faillissement;

2°) van de sommen van 34.597,50 frank en 100.000 frank, door de Bank van de aanbesteedster, de N.V. Molens Van der Stucken, ontvangen respectievelijk de 18.6.53 en 17.9.53, eveneens na de opening van het faillissement, beide sommen met de verzuimsrente en de gerechtelijke rente sedert de datum, waarop de Bank in het bezit kwam van deze sommen;

Overwegende dat de ontvankelijkheid van deze wedereis niet wordt betwist; dat geen bepaling van openbare orde de ontvankelijkheid in de weg staat; dat de wedereis steunt op het tenietgaan van het pandrecht van de Bank, pandrecht dat het voorwerp uitmaakt van de eis van deze laatste, zodat beide vorderingen met elkaar verknocht zijn (De Paepe, II, bl. 209, n° 25; R.P.D.B. V° Demande reconventionnelle n° 46 tot 59); dat de Faillissementswet evenmin een beletsel is om de ontvankelijkheid aan te nemen, daar de beslissing op de wedereis niet van aard is om de akkoord-vergadering te doen uitstellen, welke trouwens reeds heeft plaats gehad (Verg. onderschrift van Bertin bij Brb. Luik 25.2.50; J. T. 1950, 561, Rév. faill. 1950-51, 200);

Overwegende dat op het ogenblik der betaling de Bank geen pandhoudende schuldeiseres meer was; dat zij niet gerechtigd was betaling te ontvangen en tot terugbetaling dient verwezen te worden;

Overwegende dat de Bank moest weten dat zij niet verschuldigde betalingen ontving; dat zij op grond van artikel 1378 B.W. de verzuimsrente verschuldigd is sedert de datum der betalingen; dat deze dient berekend te worden tegen 4,5%, vermits de failliete boedel geen handelaar is; dat de gerechtelijke rente niet mag gecumuleerd worden met de verzuimsrente;

Overwegende dat voor het opstellen van alle akten van rechtspleging de artikelen 2, 10, 34, 36 en 37 der wet van 15 Juni 1935 werden toegepast;

Om die redenen:

De Rechtbank, na vóór de debatten het verslag gehoord te hebben van de rechter-commissaris, 1°) zegt dat het debet-saldo van de failliete vennootschap in de boeken van de eiseres op 31 Maart 1953 bedroeg 3.140.443,50 frank; 2°) verwijst de verdere behandeling der betwisting, betreffende het bedrag gevorderd uit hoofde van niet-betaling van wissels naar de zitting van 15 Juni aanstaande; 3°) verwijst eveneens voor verdere behandeling naar dezelfde zitting de betwisting, betreffende de borgstellingen; 4°) wat de in pandgeving aan de eiseres van schuld-vorderingen der failliete vennootschap op aanbesteders, die door haar werken deden uitvoeren, betreft: 1) zegt dat de in pandgeving der schuld-vorderingen op de aanbesteders Instituts des Filles de la Sagesse te Sint-Joost-ten-Node en E. P. Karmelieten te Berchem bij Antwerpen niet kan worden tegengeworpen aan de failliete boedel, daar die panden werden gevestigd tijdens de verdachte periode voor vroeger aangegeven schulden; 2) zegt dat de in pandgeving der schuld-vorderingen op de aanbesteedsters, Abdij van Keizerberg te Leuven, N.V. Molens Van der Stucken te Antwerpen en Abdij van Achel, maar voor deze laatste slechts het bedrag van 8.384.000 frank nietig is bij gebrek aan bezit van de titel door de pandnemer; 3) zegt dat de panden, welke geldig geves-

tigd werden, tenietgegaan zijn; verwijst de aangeefster in de kosten; vonnissende op de wedereis, verklaart hem niet ontvankelijk en gegrond en verwijst de oorspronkelijke eiseres om aan de curatoren q.q. te betalen de sommen van 20.000 frank met de verzuimsrente à 4 ½ % sedert 20 Juni 1953 tot op de datum der betaling, van 34.790,50 frank met de verzuimsrente à 4 ½ % sedert 18 Juni 1953 tot op de datum der betaling, van 100.000 frank met de verzuimsrente à 4 ½ % sedert 17 September 1953 tot op de datum der betaling; verwijst de oorspronkelijke eiseres in de kosten van de wedereis. Geeft akte aan de curatoren van hun voorbehoud om bij afzonderlijke vordering de nietigheid tegenover de failliete boedel van betalingen, gedaan aan de Bank tijdens de verdachte periode, aan te vragen.

VREDEGERECHT TE PEER

18 October 1954.

Rechter: M. Roelandts.

Advocaten: Mrs Gruyters en De Greef.

Handelshuur. — **Accoord tussen verhuurder en huurder om een einde te maken aan de huur niet in de bij art. 3, 4e lid van de wet van 30 April 1951 voorgeschreven vorm.** — **Slechts betrekkelijke nietigheid.** — **Mogelijkheid van bevestiging.** — **Begin van schriftelijk bewijs.** — **Oplegging van aanvullende eed aan de huurder.** — **Vermoeden van art. 1731 B.W. is « juris tantum ».**

Zelfs wanneer het accoord van partijen om een einde te maken aan de huur niet overeenkomstig art. 3, 4e lid van de wet van 30 April 1951 is vastgesteld bij een authentieke akte noch bij een tegenover de vrederechter afgelegde verklaring, is de daaruit volgende nietigheid slechts een betrekkelijke, zodat van een beroep op die nietigheid afstand kan worden gedaan en de overeenkomst tot ontbinding der huur door haar uitvoering kan worden bevestigd.

In casu begin van schriftelijk bewijs aanwezig in de zin van art. 1347 B.W.; dienvolgens uitzondering op art. 1341 B.W. en mogelijkheid om zich van dit bewijs te bedienen om toevoegingen aan of wijzigingen van een schriftelijke akte te bewijzen.

Oplegging van een aanvullende eed aan de huurder om het begin van bewijs aan te vullen; de aanvullende eed moet niet een persoonlijk feit betreffen; voldoende is, dat de partij aan wie de eed is opgelegd, van het feit kennis draagt.

Het bij art. 1731 B.W. bepaalde vermoeden is « juris tantum », zodat de huurder door alle mid-delen rechtens, met inbegrip van getuigen mag bewijzen, dat hij het gehuurde niet in goede staat heeft aanvaard.

Daemen t/ Hoogwaarts.

Gelet op Ons tussenvonnissen dd. 24 Augustus 1954, het verhoor der partijen bevelend;

Overwegende, dat de vordering van eiser er toe strekt verweerder, — huurder van een handelshuis, gelegen te Houthalen, Grote baan, 67 — te horen veroordelen:

1°) tot het betalen ener som van 10.800 frank, wegens achterstallige huurgelden;

2°) tot het betalen ener som van 50.000 frank, wegens schadevergoeding, en bovendien te horen zeg-

gen voor recht dat de huurovereenkomst verbroken is ten nadele van verweerder;

Overwegende dat genoemd handelshuis verhuurd werd voor een termijn van drie-zes-negen jaar en beginnende dd. 1 Juli 1953, zulks tegen een drie-maandelijks huurprijs van 1800 frank, betaalbaar per drie maand en op voorhand;

Overwegende dat, volgens eiser, de verweerder het huis heeft verlaten en sinds April 1954 geen huur meer zou betaald hebben; dat op het verhoor der partijen door eiser echter toegegeven werd dat de huur der maanden April, Mei en Juni 1954 betaald werd en dat nog slechts de maanden Juli, Augustus en September 1954 dienen betaald te worden, onder voorbehoud der huurgelden nog te vervallen in de loop van het geding;

Overwegende dat verweerder aanvoert dat een derde persoon, de genaamde Bobbaers, het kwestieus handelshuis rechtstreeks van aanlegger zou hebben gehuurd om het te betrekken van af 1 Juli 1954; dat zulks gebeurde na akkoord van partijen onderling;

Overwegende dat verweerder beweert dat hij acht dagen vóór de voorziene datum voornoemd huis reeds had vrijgegeven, ten einde aan Bobbaers toe te laten zekere verwerken uit te voeren; dat verweerder bovendien een schriftelijk bewijs voorlegt waaruit blijkt dat op 24.6.1954, de aanlegger — eigenaar — de sleutels heeft aanvaard ter ontlasting van verweerder;

Overwegende dat verweerder tot staving van zijn bewering dat Bobbaers het handelshuis reeds gehuurd had een brief voorlegt van de echtgenote van aanlegger dd. 16.4.1954, waarin deze aan verweerder liet weten dat hij — verweerder — het maar moet regelen voor wat zijn materiaal betreft, en dat « Wij — eigenaar — dan wel in orde komen met de nieuwe huurder »; en verder dat « Wij — eigenaar — alles op ons nemen en dat gij — verweerder — van alles af zijt », op « voorwaarde echter dat verweerder het huis schoon en proper en niets kapot » achterlaat;

Overwegende dat verweerder op het door Ons afgenomen verhoor der partijen verklaard heeft dat « Bobbaers gehuurd had om op 1 Juli 1954 het huis binnen te trekken; hij zou dezelfde huur betalen aan Daemen als ik (verweerder) betaalde »;

Overwegende dat verweerder verder staande houdt dat op een Zaterdagavond in aanwezigheid van zijn zoon, het nieuw huurcontract ten huize van aanlegger ondertekend werd door Bobbaers, in tegenwoordigheid van aanlegger en diens echtgenote;

Dat verweerder daarenboven een bewijs voorlegt waarin Bobbaers op 24 April 1954 verklaart binnen de drie weken een som te geven van 10.000 frank « op materiaal, frigo, winkelbank, blok, maalmachine » en zich verder verplicht tegen 1 Juli 1954 — datum welke overeenkomt met het beweerde nieuw contract — de som van 31.000 frank aan Alf. Hoogwaarts (verweerder) — te betalen;

Dat verweerder aanvoert dat Bobbaers deze materialen niet van hem zou hebben aangekocht indien hij het handelshuis zelf van de eigenaar — aanlegger — niet reeds zou hebben gehuurd;

Overwegende dat verweerder de inschrijving in het handelsregister dd. 7 Juli 1954 van Bobbaers J. voorlegt, waarin vermeld werd dat Bobbaers de handelszaak, gelegen Grote Baan, 67 te Houthalen, begonnen is op 1.7.1954; dat verweerder daaruit besluit dat geen inschrijving door Bobbaers zou zijn genomen, indien deze met de eigenaar geen overeenkomst had (gesloten) lees: afgesloten;

Overwegende dat verweerder eveneens een afschrift

van brandpolis dd. 17 Juni 1954 op naam van Bobbaers J. voorlegt waarin de beenhouwerij (nl. het kwestieus handelshuis) tegen huurrisico's werd gedekt; dat verweerder andermaal aanvoert dat Bobbaers geen verzekeringspolis nopens huurgevaar afsluit, tenzij reeds huurder zijnde;

Overwegende echter dat verweerder beweert dat Bobbaers nadien zijne aangegane verbintenissen niet heeft nagekomen, zomin ten overstaan van aanlegger als van hem zelf;

Dat daarin wellicht de oorzaak van hun huidig geding dient gezocht;

Overwegende anderzijds dat aanlegger volhoudt dat verweerder het kwestieus huis verliet zonder opzeg; dat hij ontkent dat partijen akkoord waren om de huur te verbreken; dat de brief van 16.4.1954, bovengenoemd, getekend is door de echtgenote van aanlegger en trouwens volledig in strijd met een schrijven van aanlegger dd. 4.4.1954, waarin aanlegger eenzijdig verklaart dat verweerder het huis mag verlaten ondanks de bestaande huurovereenkomst, en dat deze contractbreuk voor verweerder geen gevolgen zal hebben; dat deze geen schadevergoeding zal hoeven te betalen, op voorwaarde dat het huis in goede staat van onderhoud is bij het verlaten en dat het huis niet zal onbewoond blijven enz...

Overwegende dat aanlegger spijs zijn eenzijdige verklaring d.d. 4.4.1954 toch nog het akkoord om de huur te verbreken ontkent, zich steunend op het feit dat dit stuk geschreven is door zijn dochter;

Dat aanlegger eveneens alle waarde ontkent van het briefje dd. 24 Juni 1954, betreffende de in ontvangst-neming der sleutels en de ontlasting, aanvoerende dat het zijn echtgenote was die het stuk ondertekende niet goed wetende wat ze tekende;

Overwegende dat een overeenkomst, waardoor een handelshuurcontract door onderlinge toestemming verbroken wordt, slechts geldig is wanneer het akkoord blijkt uit een verklaring voor de Vrederechter gedaan of uit een authentieke akte; (art. 3, lid 4 der wet dd. 30 April 1951);

Overwegende dat : « cette règle n'est pas dirimante, car la nullité qui sanctionne sa violation n'est que relative; il peut donc y être renoncé, et cette violation est d'autre part, couverte par la confirmation, notamment par l'exécution de la convention de réalisation, abandon des lieux par le preneur (De Page, Complément aux tomes, IV et V, n° 784, 2°);

Dat daarenboven de Minister van Economische Zaken in ditzelfde verband verklaarde : « il est bien évident que si, à un moment donné, les parties se mettent d'accord, de bonne foi pour mettre fin au bail, et que le locataire quitte le bien loué, jamais on ne reprochera aux intéressés de n'avoir pas signé d'acte sous seing privé, ni fait dresser d'acte authentique... Si au cours du bail, les parties veulent y mettre fin et qu'elles se fassent réciproquement confiance elles feront ce qu'elles voudront » (Sénat, session 1949-1950, Ann. parlem. p. 121);

Overwegende dat verweerder aanvoert dat in casu het huis vrijgegeven werd na de inontvangstneming der sleutels door aanlegger en dat dus volgens de aangehaalde zienswijzen van De Page en de Minister van Economische Zaken, geen authentieke akte of verklaring voor de Vrederechter meer nodig is om het onderling akkoord, betreffende het einde van de huurovereenkomsten, te beamen;

Overwegende anderzijds dat aanlegger het onderling akkoord ontkent;

Overwegende dat verweerder in casu niet mag bewijzen door getuigen of vermoedens tegen de schrif-

telijke overeenkomst van partijen (art. 1341 B.W.);

Overwegende dat de verschillende hierbovengenoemde geschriften en stukken een begin van schriftelijk bewijs van het bestaan van een «Nieuwe verhuuring» tussen aanlegger en Bobbaers uitmaken; dat het vaststaat dat wanneer de echtgenote of dochter zijn opgetreden, zij zich hebben sterk gemaakt voor hun echtgenoot of vader; dat het eveneens vaststaat dat hun daden niet door aanlegger te gepasten tijde werden ontkend; zo werd de ontlastingsbrief, — waarbij de sleutels door verweerder werden afgegeven —, en welke getekend werd door de echtgenote van verweerder nooit ingetrokken en de sleutels niet teruggegeven aan verweerder; dat dienvolgens door de stilzwijgende beaming van die geschriften, aanlegger die eventuele sterkmaking van zijn echtgenote of dochter heeft goedgekeurd;

Overwegende dat de rechter de aanvullende eed aan een der partijen mag opleggen om een begin van bewijs aan te vullen (art. 1366 en 1367 B.W.); dat in casu, geschreven stukken voorhanden zijn, welke uitgegaan zijn van aanlegger of van de door hem vertegenwoordigde peresoon en die bovendien het «nieuwe» huurrecht waarschijnlijk maken; dat zulks een begin van schriftelijk bewijs is dat een uitzondering uitmaakt op de regels van art. 1341 B.W. en dienvolgens de mogelijkheid opent om zich van dit bewijs te bedienen om toevoegingen of wijzigingen aan een geschreven akte te bewijzen; (Verbr. Fr. 21 Dec. 1903, Dal. Pér. 14.1.94);

Overwegende dat de aanvullende eed niet een persoonlijk feit moet betreffen, en het een feit mag gelden waarvan de bertokken partij kennis heeft (Larombière, artikelen 1367-1398, n° 7; Demolombe, 30, n° 706; Verbr. Fr. 1898, Dal. Pér. 98, I, 112; Gent, 16 Juni 1927, Pas. 1927, II, 175);

Overwegende dat het dus rechtvaardig is dat Wij in casu aan verweerder de aanvullende eed opleggen betreffende het bestaan van het nieuw huurcontract tussen aanlegger en Bobbaers;

Overwegende verder dat verweerder aanvoert dat nooit het handelsfonds werd overgedragen, doch dat alleen de materialen verkocht werden; dat hij eveneens beweert dat aanlegger bij de verhuuring weinig of geen cliënteel meer bezat en aanbiedt zulks met alle middelen van recht te bewijzen;

Overwegende dat aanlegger bij P.V. van vaststelling van deurwaarder Smeets te Peer, dd. 23 Juli 1954, heeft laten vastleggen dat het huis zich in een erbarmelijke toestand bevindt, dan wanneer verweerder erkend heeft het huis in goede staat van onderhoud ontvangen te hebben en zich er toe verplicht heeft de eigendom in dezelfde staat terug te geven bij het eindigen of het verbreken van het huurrecht;

Overwegende dat aanlegger wegens waardevermindering aan het handelsfonds en schade aan het pand, een schadevergoeding vraagt van 50.000 fr.;

Overwegende anderzijds dat verweerder beweert dat het handelshuis in kwestie in betere staat was bij zijn vertrek dan bij zijn aankomst, dat de marmeren plaat stuk was en niet door hem werd gebroken, dat bovendien de beschadigingen aan deuren door ratten werden aangericht; dat verweerder dienvolgens verzoekt hem toe te laten dit alle te bewijzen door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen;

Overwegende dat wanneer er geen plaatsbeschrijving opgemaakt werd, zoals in casu, de huurder in principe vermoed wordt het gehuurde in goede staat ten aanzien der huurherstellingen te hebben ontvangen, en dat hij het aldus moet teruggeven, behoudens

bewijs van het tegendeel (art. 1731 B.W.); dat dit een vermoeden «Juris tantum» is dat volgens art. 1731 in fine vatbaar is voor tegenbewijs; dat art. 1731 B.W. geen bepaling is van openbare orde; (Verbr. 26.6.1953, Pas. 1953, I, 863);

Dat dienvolgens de huurder dat tegenbewijs door alle bewijsmiddelen, getuigen en feitelijke vermoedens inbegrepen, mag leveren; (Verbr. Fr. 27 Dec. 1921, Gaz. Pal. 1922, I, 254);

Overwegende dat het dus past alvorens over de grond van de zaak recht te spreken aan verweerder toe te laten die feiten te bewijzen door alle rechtsmiddelen getuigen inbegrepen; tevens met tegenbewijs als naar recht;

Om deze redenen :

Alvorens recht te doen over de grond van de zaak; Laten verweerder toe volgende ter zake afdoende en dienende feiten door alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen, te bewijzen :

«Dat hij met weinig of geen cliënteel is moeten » beginnen in kwestieus handelshuis; dat dit huis in » betere staat was bij zijn vertrek dan bij zijn aan- » komst; dat de marmeren plaat stuk was en niet door » verweerder werd gebroken, dat de beschadigingen » aan deuren door ratten werden aangericht; »

Laten aanlegger toe tot het tegenbewijs door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen;

Zeggen dat het rechtstreeks en het tegengetuigenverhoor zullen plaats hebben in de gerechtszaal van het Vrederecht alhier op 9 November 1954, om 10 u. voormiddag;

Leggen aan verweerder op dezelfde plaats, dag en uur de aanvullende eed op waarbij hij zal dienen te bevestigen dat hij persoonlijk heeft kunnen kennen dat Bobbaers het kwestieus handelshuis gehuurd heeft om het op 1 Juli 1954 te betrekken en dat deze dezelfde huur zou betalen aan aanlegger als hijzelf;

Kosten voorbehouden.

BIBLIOGRAPHIE

P. SCHOLTEN. — *Traité de droit civil néerlandais.*

Partie générale. — Parijs, Libr. générale de droit et de Jurisprudence. — Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink. — 1954. — 189 p.

Van het «Algemeen deel» geschreven door Prof. Paul Scholten voor de bekende série «Asser's Handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht», is zopas een Franse vertaling verschenen. Het in Nederland zo beroemd Algemeen Deel is in België al te weinig gekend, — ook in de Vlaamse provinciën, — en het is pijnlijk te moeten erkennen dat ook bij onze Vlaamse juristen er maar een zeer gering aantal het meesterwerk van Prof. Scholten heeft bestudeerd. Wat is daardoor voor de meesten een hoog geestelijk genot verloren gegaan! Want het boek van Scholten is een van de gaafste en kostelijkste parels uit de Nederlandse rechtsliteratuur. Zegde niet, volkomen terecht, Prof. Hoetink van dit werk dat het de vragen die liggen op het terrein van de algemene rechtstheorie «zodanig op een hoger plan bracht en ze zo diepgaand en samenvattend besprak,

dat de meeste oudere literatuur daardoor overbodig is geworden». Men kan niet beter met enkele woorden de hoge betekenis van het Algemeen Deel van Paul Scholten doen uitschijnen. En dit boek van zulke uitzonderlijke betekenis voor het denken over de grote vragen, die de rechtswetenschap beheersen, is geschreven in een Nederlands zo krachtig en raak, in een stijl zo verijnd en toch zo eenvoudig, dat de lectuur ervan voor elke minnaar van de Nederlandse taal een voortdurende bron blijft van hoog genot. Ook in onze Vlaamse rechtsfaculteiten zou dit Algemeen deel van Scholten een van de allerbelangrijkste basiswerken dienen te zijn voor de wetenschappelijke studie van het recht en voor de vorming van onze juristen.

Alvorens wij dus het verschijnen van de Franse vertaling van dit werk toejuichen zullen wij in de eerste plaats een mea culpa moeten slaan wegens de geringe verspreiding van dit merkwaardig boek in zijn eigen oorspronkelijke vorm, in de middens der Vlaamse juristen.

Zal de Franse vertaling, die thans verschenen is, van aard zijn om het werk in ons land in grotere mate ingang te doen vinden? Ik vrees het te moeten betwijfelen. In de eerste plaats is de titel niet gelukkig gekozen. Deze «*Traité de droit civil néerlandais*», al staat er ook in kleine letters onder gedrukt «*Partie générale*» zal bij gelegenheid geraadpleegd worden door de ene of andere practizijn, die de hoop heeft er gemakkelijk de oplossing te vinden van een of andere kwestie in verband met het Nederlandse recht, die zich in zijn praktijk voordoet. Het ware voorzeker wenselijk geweest, door de keus van een titel die meer aangepast is aan de geest van het boek zelf, de aandacht te vestigen op zijn werkelijke inhoud. Immers, al maakt het boek van Scholten in zijn Nederlandse tekst deel uit van de beroemde Asser-Serie, toch hangt het eigenlijk niet samen met de overige delen, toch zweeft het hoog boven de stof die in deze andere delen is verwerkt geworden. En nu moge Prof. Scholten nog zozeer voortdurend verwijzen naar de rechtspraak van de Nederlandse Hoge Raad en aldus in innig contact blijven met de juridische werkelijkheid, toch is in dit boek uitsluitend aan het woord de denker, die vanuit de hoogte met een scherpe en verrijkende blik de mysteries doorgrondt welke zich stellen voor elke jurist, die niet een eenvoudig vakman wil zijn, doch zich rekenschap wil geven van de diepere gronden van het rechtsfenomeen.

Dat over dit alles in het boek van Scholten een synthese gegeven wordt zo verbluffend volledig en met zulke onweerstaanbare overtuigingskracht als maar zelden voorkomt vermoedt de Franssprekende Belg niet die het verschijnen verneemt van dit «*Traité de droit civil néerlandais*».

Ook de inleiding van Prof. Georges Ripert beantwoordt volstrekt niet aan onze verwachting, zij schijnt zeer vluchtig opgesteld, zij blijft bij algemene bewoordingen en laat de uitzonderlijke waarde van het werk van Prof. Scholten niet tot haar recht komen.

En eindelijk, laat ons de vertaling van de hand van de Heer B. E. Wielenga ook in grote mate onvoldaan. Voorzeker mag het waaghalzerij genoemd worden de vertaling in het Frans aan te durven van een tekst als deze van Prof. Scholten, waarin zulke subtiële gedachtenschakeringen voorkomen, die haast niet te vertalen zijn. En er dient stellig hulde gebracht aan de inspanning welke de vertaler zich getroost heeft om tot een werkelijk zeer behoorlijk resultaat te komen. Doch de verijnde en sierlijke zeggings-

kracht, die ons in de oorspronkelijke Nederlandse tekst zozeer bekoort, is volledig in de Franse vertaling verloren gegaan. De equivalenties, die in het rijke Frans wel te vinden waren, zijn aan de vertaler verborgen gebleven. Het is een vertaling die eerlijk en loyaal is, doch die de oneindige mogelijkheden van het Franse taaleigen niet heeft kunnen te baat nemen om zo dicht mogelijk de overheerlijke Nederlandse tekst te benaderen. Klaarblijkelijk is het Frans niet de moedertaal van de vertaler en om een werk als van dat van Scholten in het Frans om te zetten zou niets minder dan de stijlvirtuositeit van een Renan of een Anatole France zijn vereist geweest.

Bij het doorlezen van de thans verschenen Franse vertaling hebben wij ook moeten betreuren dat deze Franse tekst, die klaarblijkelijk in Nederland gedrukt is, een al te groot aantal drukfouten bevat, die ten eerste hinderlijk zijn.

De Franse vertaling laat twee hoofdstukken van het werk van Prof. Scholten wegvallen, namelijk de twee laatste die betrekking hebben respectievelijk op het Internationaal Privaatrecht en op de Geschiedenis van het Nederlands Burgerlijk Wetboek.

Al kan dan ook deze vertaling op verre na niet gelijkwaardig geacht worden aan het oorspronkelijke werk, toch is het mijn innige hoop dat in ons land een aantal juristen, die geen Nederlands kennen, door deze Franse vertaling in contact zullen komen met het denken van Prof. Scholten. Zij zullen dadelijk de grondigheid en de hoge vlucht ervan erkennen en een diepe eerbied voelen voor de universele kennis die aan dit werk ten grondslag ligt en die door Prof. Scholten is kunnen herleid worden tot haar eenvoudigste en duidelijkste elementen, zodanig dat al wie dit boek verwerkt in de hoogste mate vervoerd en bekoord is door de wetenschappelijke rijkdom die er uit straalt.

Deze voldoening bij te brengen tot een aantal juristen uit het Franse taalgebied was natuurlijk ten volle de moeite waard om de grote inspanning te doen voor deze zo moeilijke en haast onmogelijke vertaling. Persoonlijk ben ik de Heer Wielenga zeer dankbaar omdat de lectuur van zijn Franse tekst voor mij de aanleiding is geweest om het Algemeen Deel, in zijn oorspronkelijke taal, voor de zoveelste maal, nog eens terug ter hand te nemen, en er brokstukken uit te herlezen en ervan te genieten, altijd met dezelfde vreugde en met hetzelfde zalig gevoel uit deze onuitputtelijke voorraad maar steeds nieuwe schatten te kunnen delven.

René Victor.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

TIJDSCHRIFTEN

De Gemeentekeure : n° 66 - Januari-Februari 1955.

Gemeentewerken. — Militie. — Gemeentebeslissingen vernietigd bij koninklijk besluit.

Omnilegie : n° 1 - Januari 1955.

Wetgeving.

Arresten en Adviezen van de Raad van State : Mei 1954.

Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad - afl. 7 - 12 Februari 1955.

Prof. Mr H. F. D. Fischer, De stage-verordening van de Ned. Orde van Advocaten (I). — Jhr Mr H. F. van Panhuys, Facultatieve clausules (II, slot). — A. M. Vroom, Het nieuwe B. W. — Mr J. H. M. Petri, Gerichtelijk vooronderzoek in kantongerechtszaken. — Mr J. F. van Deinse, De boze zaak. — Mr G. J. Scholten, Schadeloosstelling onteigening aan huurder en pachter. — Dr Jur. G. Czapski, Vorderingen in Duitse valuta.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie : n° 4387 - 19 Februari 1955.

Mr C. G. Polvliet, De recuperatie van gedurende de bezetting van Nederland verloren geraakte buitenlandse effecten (I). — Dr A. R. de Bruijn, Het gewijzigd ontwerp van wet tot opheffing van de handelsonbekwaamheid der gehuwde vrouw. — Rectificatie. — J. F. Heusden, Omzetbelasting, — herbouwplicht en bouwondernemer, m.o. Mr Dr B. J. F. Steinmetz.

Journal des Tribunaux, n° 4053, 13 février 1955 :

J. Th. Wouters, Nature et garanties des droits des victimes de la guerre. — Jurisprudence.

n° 4054 - 20 février 1955.

Séverin Versele, Sanction pénale et indemnisation

civile. — E. V., Garde-chasse non assermenté. — Jurisprudence.

Journal des Tribunaux d'Outre-Mer : n° 56 - 15 février 1955.

Jean Humblé, De l'organisation du Barreau à la Colonie : la discipline des avocats. — P. Orban, Contrat de travail. — Décret du 30 juin 1954. Retroactivité. — Jurisprudence.

Revue de l'Administration et du droit Administratif de la Belgique : 2e livr. 1955.

Revue Pratique du Notariat Belge, 2383e livr., janvier 1955 :

R. van Rollegheem, Du retard apporté par certaines communes à l'exécution d'un plan d'aménagement. — Législation. — Revue de Jurisprudence belge.

Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de Législation, 5e cahier, 5 février 1955 :

Alain Plantey, L'inscription à l'inventaire supplémentaire des monuments historiques. — Ferdinand Golléty, La recevabilité de l'inculpé et de la partie civile à demander la restitution d'objets saisis par le juge d'instruction. — C. G., Le sursis impossible par le Conseil d'Etat, à l'exécution d'un arrêté d'expulsion. — R. Linden, Le caractère de dette commerciale des cotisations patronales de sécurité sociale et la mise en faillite du commerçant débiteur.

6e cahier — 12 février 1955.

Pierre André Rosenfeld, Indivision, copropriété et partage successoral par appartements. — M. P., L'amnistie personnelle des infractions punies d'une peine d'amende. — Louis Crémieu, La mise en état définitive de la cause. — Les domaines respectifs de la requête civile et du pourvoi en cassation. — R. Savatier, Responsabilité et compétence juridictionnelle en matière de médecine sociale, spécialement en cas de faute d'un médecin vaccinateur. — F. G., L'exercice illégal de la médecine vétérinaire.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"